

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 75 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY, GEGUŽĖS - MAY 30, 2008

Vol. XCIX Nr. 105

Eurokomisarė: Lietuva turi kalbėti apie savo problemas

Lietuvoje lankėsi Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja M. Wallstrom. **Simono Švitros (ELTA) nuotr.**

Vilnius, gegužės 29 d. (ELTA) – Pilietinės visuomenės ir nevyriausybinių organizacijų dalyvavimą primant sprendimus dėl Europos Sąjungos (ES) raidos bei kitus klausimus užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas aptarė su Lietuvoje viešinėja Europos Komisijos (EK) pirmininko pavaduotoja Margot Wallstrom. EK narė yra atsakinga už žinia-

mus užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas aptarė su Lietuvoje viešinėja Europos Komisijos (EK) pirmininko pavaduotoja Margot Wallstrom. EK narė yra atsakinga už žinia-

sklaidos ir piliečių informavimą apie EK sumanymus bei už EK bendradarbiavimą su kitomis ES įstaigomis.

Susitikime P. Vaitiekūnas pažymėjo, kad Lietuvos Vyriausybė visuomenės paramą laiko viena iš svarbiausių Lietuvos dalyvavimo nuoseklioje ES politikoje sąlygų. Todėl Užsienio reikalų ministerija didelę dėmesį skiria nevyriausybinių organizacijų, akademiniam, jaunimo projektams, diskusijoms, kurių tikslas – ieškoti veiksmingiausių būdų užtikrinti piliečių ir valstybės interesus ES. Ministras informavo komisarę M. Wallstrom, kad, palyginti su 2007 m., Lietuvoje narystę ES remiančių gyventojų padaugėjo nuo 65 iki 73 proc. Pašnekovai pažymėjo, jog visuomenės palaikymas ES yra itin svarbus.

Susitikimo metu taip pat aptarti Lisabonos sutarties patvirtinimo, ES kaimynystės politikos, ES ir Rusijos santykių, ES plėtros ir kiti ES darbotvarkės klausimai. **Nukelta į 6 psl.**

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Prezidentas paguldytas į ligoninę

Vilnius, gegužės 29 d. (ELTA) – Prezidentas Valdas Adamkus paguldytas į Santariškių klinikas sveikatos tyrimui atlikti. Ketvirtadienį šalies vadovas pajuto širdies ritmo sutrikimus. Gydantis daktaras docentas Remigijus Nargėla patarė vykti į Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikas ir atlikti detalius tyrimus, kad būtų išsiaiškinta, kokios šio negalavimo priežastys ir kaip to išvengti ateityje.

Gydytojas R. Nargėla sakė, kad sutrikęs širdies ritmas dabar jau atstatytas, todėl prezidento būklė gana gera. Prezidento gydytojas sakė, kad namo šalies vadovas bus išleistas tikriausiai šeštadienį.

Teisininkai kritikuoja Pilietybės įstatymo projektą

Vilnius, gegužės 28 d. (BNS) – Seimo Užsienio reikalų komitetas (URK) nepriėmė jokio sprendimo dėl naujojo Pilietybės įstatymo projekto bei kreipėsi į Vyriausybę, nes teisės aktas gali prieštarauti Konstitucijai.

Komiteto ir universitetų teisininkų nuomone, teisės aktas galimai nepagrįstai išplečia Konstitucijoje

nustatytą pilietybės institutą, nes suteikia teisę į Lietuvos bei kitos Europos Sąjungos (ES) šalies narės pilietybę. Tačiau JAV, Kanadoje ar kitose ES nepriklausančiose valstybėse gyvenantiems ir šių šalių pilietybę turintiems lietuviams tokia galimybė nėra numatyta.

„Visose gautose teisininkų išva-

dose tvirtinama, kad įstatymas kertasi su Konstitucija. Kadangi mes tų išvadų neturėjome ir dar dėl tokių tvirtinimų ir kreipėmės į Vyriausybę”, – sakė UR komiteto pirmininkas Justinas Karosas.

Šiuo metu Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalyje galimybė turėti dvigubą pilietybę **Nukelta į 6 psl.**

Šiame numeryje:

- Sporto apžvalga. Lengvoji atletika. Futbolas (p. 2, 8)
- Kas vadovauja užsienio politikai? (p. 3)
- Išskilmės Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse (p. 4)
- ŠALFASS pirmenybės vėl vyko „Klevo lapo” šalyje (p. 5)
- Kaip kalbame ir rašome (p. 8)
- Ar atsimenat, kaip stovyklavom...? (p. 9)
- TMID poskyrio uždavinys – padėti veikti švietimo įstaigoms užsienyje (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.22 LT
1 EUR — 3.45 LT

Įteikti „Gyvybės medžio” apdovanojimai

Pagerbti Lietuvos mokslą ir verslą pasaulyje garsinantys žmonės. **ELTOS nuotr.**

Vilnius, gegužės 28 d. (BNS) – Labiausiai Lietuvos mokslą ir verslą pasaulyje garsinančios organizacijos bei asmenys, dirbantys medicinos ir gamtos mokslų srityse, sulaukė įvertinimo – jiems įteikti mokslo ir verslo partnerystės apdovanojimai „Gyvybės medis”.

Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos pirmą kartą surengtame konkurse po du lygiaverčius laureatus paskelbta keturiuose kategorijose.

Už mokslo veiklą, pritaikytą medicininėje **Nukelta į 6 psl.**

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05-29-08

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė Ed. Šulaitis

Futbolo aikštės reikalai pajudėjo į priekį

Po daugiau nei porą metų trukusių kalbų bei planų, praėjusį savaitgalį prie PL centro, Lemonte esanti futbolo aikštė buvo išlyginta ir pasodinta žolė. Tad yra vilčių, kad po ilgos pertraukos čia vėl galės rungtyniauti „Lituanicos“ futbolo komandos, kurios iki šiol buvo priverstos žaisti svetimose aikštėse.

Ant pasėtos žolės buvo uždėtas kilimas, kad lietūs nenuplautų sėklų ir būtų palaikyta atitinkama drėgmė

žemėje. Taip pat iš dviejų pusių buvo uždėta apsauginė tvorelė, bandant apsaugoti, kad niekas automobiliais į ją neįvažiuotų ir nesugadintų aikštės.

Tačiau dar yra viena bėda: apsižiūrėta, jog aikštės pietvakariniame kampe yra kiek žemesnė negu kitose vietose. Todėl ten dar reikės jos lygi pakelti keliomis pėdomis. Bet tikimasi, jog ir problema bus išspręsta ir „Lituanicos“ futbolininkai vėl galės rungtyniauti savoje aikštėje.

„Fire“ su Lenkijos futbolininkais sužaidė lygiomis

Gegužės 21 d. Čikagos „Fire“ futbolo ekipa žaidė su Krokuvos „Vislos“ futbolininkais Toyota Park, Bridgeview, IL. Stebint apie 15,000 žmonių, kurių didelę dalį sudarė Čikagos ir apylinkių lenkai, rungtynės baigėsi be įvarčių 0:0. Čikagiečių

eilėse rungtyniavo beveik visi atsarginiai žaidėjai, todėl pats žaidimas nebuvo aukšto lygio.

Į Čikagą dar žadėjo užsukti ir kita Lenkijos futbolo vienuolikė, tačiau ji dėl netikėtai susiklosčiusių aplinkybių savo kelionę atšaukė.

Lietuvos futbolo rinktinė nusileido Čekijai

Gegužės 27 d. Prahos naujame stadione Lietuvos valstybinė futbolo rinktinė išbandė jėgas su viena iš stipresnių Europos komandų – Čekijos futbolininkais, kurie pasaulio kvalifikacinėje lentelėje užima 6-ąją vietą.

Lietuva, kuri toje lentelėje stovi 49-oje vietoje, negalėjo atsispirti šeiminkams ir pralaimėjo 0:2. Abu įvarčius į Žydrūno Kačemarsko saugomus vartus įmušė 35 m. amžiaus futbolo čekų veteranas Jan Koller

(įvarčiai krito 39-tą ir 62-tą minutę).

Jeigu ne geras Lietuvos rinktinės vartininko pasirodymas, čekai galėjo rezultata padidinti. Tačiau ir lietuviai, ypatingai Robertas Poškus, neišnaudojo puikių progų.

Tai buvo paskutinis Čekijos rinktinės jėgų išbandymas prieš netrukus prasidedančios Europos futbolo pirmenybes. Čekai birželio 7 d. žais pirmąsias šių pirmenybių rungtynes su šveicarais. Kiti čekų varžovai A grupėje bus Portugalai ir turkai.

Lietuvos futbolininkai pralaimėjo Čekijos rinktinei. Kairėje: Ignas Dedura. Irmanto Sidarevičiaus (ELTA) nuotr.

LENGVOJI ATLETIKA

Monika Jakutytė šuolyje į aukštį varžybose.

LIETUVAITĖ TAPO ILLINOIS VALSTIJOS ČEMPIONE

EDVARDAS ŠULAITIS

Gegužės 16–17 d. O'Brien stadione Charleston, IL įvykusiose IHSA (Illinois High School Sports Ass.) lengvosios atletikos merginų varžybose 18-metė Naperville (IL) Neuqua Valley vidurinės mokyklos moksleivė Monika Jakutytė šuolyje į aukštį iškovojo aukso medalį. Ji buvo viena iš 570 varžybose dalyvavusių kelių tūkstančių gimnazistų, kurios varžėsi dėl apdovanojimų.

Vien patekti į šias pirmenybes nėra lengva, nes reikia įveikti kelias kvalifikacines atrankas, mažesnio lygio varžybas. Tačiau Monikai pavyko tai nesunkiai padaryti, nes ji nėra naujokė šuolių į aukštį rungtyje. Pirmąją dieną gerai pasirodžiusi atrankinėje varžybų dalyje, Monika pateko į finalinį ratą. Ir čia ji buvo nugalima: su 5 pėdų 6 colių rezultatu ji iškovojo I vietą.

Šioje rungtyje dalyvavo ir Monikos jaunesnė sesuo Aura. Ir jai pavyko patekti į finalą, tačiau antrąją dieną Aura labai jaudinosi ir negalėjo įveikti pradinio aukščio. Tiesa ji tik neseniai pradėjo šokinėti į aukštį, todėl tikisi po metų kur kas geriau pasirodyti

O Monika šiemet jau baigia gimnaziją ir nuo rudens pradės studijuoti universitete. Jai, kaip gerai sportininkei, dalines stipendijas siūlo keli universitetai. Monika dar nėra apsisprendusi, kurį pasirinkti – University of Wisconsin, Madison (WI) ar University of Illinois Urbana-Champaign (IL).

Monika pernai vasarą dalyvavo visos Amerikos Junior Olympics varžybose California valstijoje. Ten ji užėmė IV vietą su 5 pėdų ir 7 colių rezultatu – tokiu pačiu, kaip ir pirmosios vietos, tik su daugiau bandymų.

Monika su savo sesute Aura yra gimusios Kaune. Kartu su tėvais atvyko į Ameriką prieš 8 metus, čia lanko mokyklą, taip pat sportuoja. Savo užsispyrimu ši jauna sportininkė jau šiandien pralenkė daugelį kitų šios sporto šakos entuziasčių ir tuo reikia

džiaugtis.

Reikia tikėtis, kad apie Moniką ir jos sesutę Aurą dar ne kartą galėsime parašyti ir pasidžiaugti būsimomis jų pergalėmis. Linkime joms geros sėkmės ir, žinoma, ištvėrmės.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siūsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Daugiau sporto žinių
skaitykite 8 psl.

KAS VADOVAUJA LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKAI?

KĘSTUTIS GIRNIUS

Lietuvos užsienio politika kinta ir tampa mažiau nuspėjama. Iki kokių 2004 m. Lietuvos diplomatija turėjo tris pagrindinius siekius – tapti NATO nare, įstoti į Europos Sąjungą, palaikyti gerus ryšius su visais kaimynais, tarp jų ir Rusija. Pirmieji du siekiai jau įgyvendinti, bet santykiai su Rusija įtempti ir blogėja.

Pasak Lietuvos užsienio reikalų ministerijos (URM) sekretoriaus Laimono Talat-Kelpšos, įstojus į ES mūsų diplomatinė tarnyba iškilio hamletiškas klausimas: būti ar nebūti? Nutarta ne tik būti, bet būti su kauptu. Lietuva paskelbė ketinanti tapti regiono centru, tai yra savotišku tarpininku tarp glaudesnių ryšių su Vakaris siekiančių NVS šalių ir NATO bei ES. Ji taip pat pasidarė uoliausia Gruzijos šalininkė ES, atkakliai ragina NATO tęsti plėtrą į Rytus, skatina ES laikytis griežtesnės politikos Rusijos atžvilgiu, ypač energetikos srityje.

Sunku įsivaizduoti ambicingesnę politiką, tad reikia klausti, ar Lietuva pajėgi įgyvendinti šiuos tikslus, ar ji naudoja tinkamiausias priemones, kas priima svarbiausius nutarimus. Klausimai apie URM kompetenciją nėra tik teoriniai. Pasak deputato Egidijaus Vareikio, Lietuvos nutarimas blokuoti ES derybas su Rusija dėl naujos partnerystės ir bendradarbiavimo sutartis Briuselyje nuskambėjo lyg griaustinis iš giedro dangaus. Apie Lietuvos ketinimus nežinojo ir atitinkami parlamento komitetai.

Vakaruose politikai – ar tai būtų prezidentas, ar premjeras – nustato pagrindines užsienio politikos gaires. JAV prezidentas suburia savo komandą, kuri perima vadovaujamus postus Valstybės departamente, Pentagono, Saugumo taryboje. Profesionalai diplomatai pataria, bet esminius sprendimus priima Baltieji rūmai. Pasibaigus prezidento kadencijai jo komanda pasitraukia ir grįžta į privatų sektorių. Tony Blair, o ne Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministerija nutarė kartu su JAV pulti Iraką. Ir kitose šalyse valstybės ar vyriausybės galva aktyviai vadovauja užsienio politikai.

Lietuvoje padėtis kitokia. Nors Konstitucija nurodo, kad Lietuvos prezidentas sprendžia pagrindinius užsienio politikos klausimus ir kartu su Vyriausybe vykdo užsienio politiką, URM labai dažnai taria lemiamą žodį. Ir ne tik dėl to, kad ji turi žinias, patirtį, pagrindinius specialistus, didelę biurokratiją. Svarbiau tai, kad Lietuvoje nėra jokios atsvaros URM. Lietuvos prezidentai dažnai neturi savos komandos tikrąja šio žodžio prasme. Jie renkasi savo patarėjus iš URM siūlomų kandidatų, taigi žmonių, kuri ateina iš ministerijos ir ketina ten grįžti, kurie yra išsąmoninę ten vyraujančias nuostatas, jomis mąsto ir veikia. Sprendžiant užsienio politikos klausimus Prezidentūra yra virtusi URM filialu.

Seimas irgi nėra tinkama atsvara. Jo komitetų štabai yra labai maži. Kiekvienas deputatas turi vos kelis patarėjus, dažnai jis pats internete

ieško informacijos, kurią aukštesniems URM pareigūnams pristato štabo nariai. Seimas neatlieka svarnesnio vaidmens formuojant Lietuvos užsienio politiką.

Padėtis yra nenormali. Tai pastebėjo L.Talat-Kelpša, kovo 5 d. komentare „Delfi“ portale teigęs, kad per daug reikalaujama iš Lietuvos diplomatų. Jie verčiami būti ir politikais (t.y. formuluoti tikslus ir juos žmonių kalba išaiškinti visuomenei), ir praktikais (t.y. vykdyti savo pačių išsikeltus tikslus), ir dar kritikuojami, kad dirbdami politikų darbą pažeidžia valdžių atskyrimo principą. Galima tik pritarti šioms pastaboms. Kaip karas yra per svarbus, kad jį būtų galima atiduoti į generolų rankas, taip ir užsienio politika per svarbi, kad ją būtų galima patikėti vien diplomatams. Politikai, o ne diplomatai turi vadovauti.

Lietuvos politikai, išskyrus konservatorius, nelabai domisi užsienio politika. Kaip kitaip paaiškinti tai, kad užsienio reikalų ministro postas, dažnai laikomas antruoju svarbiausiu Vyriausybėje, atiteko valstiečiams liaudininkams, o ministru paskirtas Petras Vaitiekūnas iš esmės nedalyvauja jokios partijos veikloje.

Abejingumas užsienio politikai gal buvo pateisinamas, kai visi pritarė pagrindiniam tikslui – įsijungimui į Vakarų struktūras. Dabar padėtis kita, tad svarbu viešai svarstyti Lietuvos siekius, stengtis užtikrinti politikų ir visuomenės pritarimą. Šia linkme jau žengta teigiamų žingsnių. Antai ne Vyriausybei, bet Seimui buvo patikėtas lemiamas žodis dėl Kosovo nepriklausomybės pripažinimo. Nors viskas nevyko taip greitai, kaip prezidentas norėjo, o Seimo diskusijos nebuvo aukščiausio lygio, esminiai argumentai už ir prieš pripažinimą buvo išdėstyti ir viešai svarstomi. Balsavimas Seime suteikė pripažinimui didesnę demokratinę teisėtumą.

Gegužės 13 d. Seimas pritarė pareiškimui „Dėl grėsmės Gruzijos Respublikos nepriklausomybei ir teritoriniam vientisumui“, kuriame reiškama tvirta parama su Rusija nesutariančiai Gruzijai. Šį kartą diskusijos buvo net paviršutiniškesnės – jos tęsėsi apie valandą, tik 49 deputatai dalyvavo balsavime. Vis dėlto gerai, kad vyko vieši svarstymai.

Esant tokiam politikų abejingumui kyla pavojus, kad Vyriausybė ir URM įsigudrins prastumti daugiau jos politiką laiminančių *pro forma* pareiškimų, kurie po kiek laiko netektų prasmės. Bet šiuo metu Seimo diskusijos atlieka šviečiamąjį darbą.

Sveikintinos P. Vaitiekūno ir kitų aukštųjų pareigūnų pastangos žinias-klaidoje išaiškinti ir pateisinti savo politiką. Į viešą forumą jie žengia kaip eiliniai piliečiai, turintys apginti savo nuomonę argumentais, o ne tarnybine padėtimi, taip rizikuodami atskleisti, kad karalius nuogas. Pradedamas dialogas, kuriame gali dalyvauti ir paprasti piliečiai.

Bet ilgainiui reikės sugalvoti ir įgyvendinti valdymo struktūros pakeitimus.

Veidas.lt

Paveldėtas palikimas: ko laukti?

PETRAS KATINAS

Šių metų gegužės 7 d. Kremliaus Vladimir salėje, dalyvaujant per pusantro tūkstančio žmonių, buvo inauguruotas naujasis Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev. Tas pats, kurį V. Putin, aštuonerius metus valdęs Rusiją, pasirinko savo įpėdiniu. Jau tą pačią dieną D. Medvedev paskyrė V. Putin naujuoju ministru pirmininku, o kitą dieną Valstybės Dūma jį patvirtino. Prieš šį sprendimą oficialiai balsavo tik komunistų frakcija, suvaidinusi tariamą opoziją „Vieningosios Rusijos“ vienvaldystei. Antra vertus, vis labiau ryškėja tai, kad artimiausiu metu Dūmoje bus priimti įstatymai, žymiai išplečiantys premjero galias. Be to, prieš palikdamas prezidento postą, V. Putin į visus svarbiausius postus paskyrė savus žmones. Todėl jau savo inauguracijos kalboje D. Medvedev pažadėjo tęsti V. Putin politiką ir padaryti Rusiją patogiausia gyventi pasaulio valstybe. Netgi žadėjo stiprinti demokratiją, kovą už žmogaus teises ir t.t. Tačiau jau inauguracijos dieną milicija ir saugumiečiai suėmė daugiau nei 70 žmonių, pasiskelbusių esant opozicija.

Rusijos opozicijos veikėjai, kurie dar nepasodinti į kalėjimą ar neatšidūrė emigracijoje, paskelbė brošiūrą apie V. Putin valdymo laikotarpį. To laikotarpio analizę pateikė energetinės politikos instituto vadovas Vladimir Milov, beje, 2002 m. buvęs Energetikos ministro pavaduotoju, ir 1997-1998 m. dešiniųjų jėgų sąjungos politinės tarybos nariu, pirmasis Rusijos vicepremjeras Boris Nemcov. Oficialioji propaganda nuolat pabrėžia, kad per V. Putin valdymo metus (2000-2007) bendrasis vidaus produktas išaugo 70 proc. Oficialios statistikos duomenimis, realios gyventojų pajamos išaugo du kartus, sumažėjo skurdo lygis. Kitaip sakant, gyvenančių žemiau pragyvenimo ribos 2000-aisiais metais buvo 29 proc., o V. Putin valdymo pabaigoje tokių liko tik 17 proc. Tuo pačiu finansinės valstybės galimybės nepaprastai išaugo. 2000 m. sausio mėn. Rusijos Centrinio banko aukso ir valiutos ištekliai sudarė 480 mlrd. dolerių. Tai trečioji vieta pasaulyje. (Kinijos ištekliai – daugiau kaip 1,5 trilijono dolerių, Japonijos – 980 mlrd. dolerių). Išgirtasis Stabilizacijos fonde dabar 157 mlrd. dolerių. Visa tai tiesa.

Tačiau yra ir kita V. Putin valdymo laikotarpio pusė. Per tą laiką eksploatuojamos Rusijos naftos kaina pasiekė daugiau kaip 60 dolerių už barelį. Galima priminti, kad Boris Jelcin valdymo metais aukščiausia barelio kaina buvo 16,70 dolerio. Pasak Rusijos žinovų ir V. Milov bei B. Nemcov paskelbtos analizės, V. Putin ir jo režimas tiesiog privalėjo panaudoti tuos didžiulius pinigus šaliai modernizuoti, ekonominiams reformoms, medicinos ir pensijų sistemoms sutvarkyti. Jau nekalbant apie kelius, kurių būklė tiesiog katastrofiška. Nepaisant tokios didžiulės naftos dolerių liūtis, beveik nieko nebuvo padaryta. Panašiai kaip ir Brežnev laikais, šios fantastiškos pajamos buvo, paprastai kalbant, pravalgytos. Todėl V. Putin valdymo pabaigoje Rusija vėl atsidūrė prie suskilusios geldos.

Be to, šiuo metu Rusiją apėmusi milžiniška, gal net neturinti pavyzdžių istorijoje, korupcija. Tiesa, keletas oligarchų buvo pasodinti į kalėjimus ar lagerius, kiti priversti emigruoti, tačiau likusieji lobsta ne dieno mis, o valandomis. Pakanka prisiminti V. Putin bičiulį, turtingiausią Rusijos milijardierių Roman Abramovič, kuris sukaupe savo milijardus iš valstybės turto. Pavyzdžiui, nupirko didžiąją naftos kompanijos „Sebnest“ akcijų dalį už 100 mln. dolerių, o 2005 metais jas pardavė valstybei už 13,7 mlrd. dolerių!

„Vienas pačių svarbiausių V. Putin prezidentavimo ‘pasiekimų’ – visiškai Rusijos įklimpimas į neišbrendamą korupcijos pelkę”, – sakoma V. Milov ir B. Nemcov pranešime. Kai kurių tarptautinių organizacijų sociologinių tyrimų duomenimis, Rusijos valdininkų šykštumo ir korupcijos dėka Rusija atsidūrė pačių korumpuotiausių valstybių sąrašuose. Kaip teigia „Transparency International”, per V. Putin valdymo metus pagal korupcijos lygį Rusija atsidūrė 143-ioje vietoje. Artimiausi Rusijos kaimynai pagal tą patį rodiklį yra Gambija, Indonezija, Togo, Angola ir Gvinėja-Bisau. Taigi, toliau jau nebėra kur. Šiame vertinime Rusija lenkia ir gana korumpuotas šalis – Zambiją (123 vieta), Ukrainą (118 vieta), Egiptą (105 vieta), Pietų Afriką (43 vieta). Jeigu 2000 metais Rusija pagal korupcijos lygį užėmė tik 82-ą vietą, tai dabar atsidūrė visiškame dugne. „Indem” fondo duomenimis, korupcinių sandorių Rusijoje skaičius per 2001 metus išaugo apie 40 mlrd. dolerių. 2007 m. sandorių skaičius pasiekė daugiau kaip 300 mlrd. dolerių. Kyšiai ir valdininkų reketas tapo kasdieniniu reiškiniumi. Vyko tikras putiniškos oligarchijos klestėjimas. Na, o čempionu, kaip ir tikėtina, tapo V. Putin bičiulis, oligarchas ir Čiukotka gubernatorius Roman Abramovič, savo turtais stebinant visą pasaulį ir šluostantis nosį net arabų naftos šeichams. Daug ką pasako vien tai, jog jis įsigijo garsų Anglijos futbolo klubą. O kur dar prabangios karališkos jachtos, lėktuvai, kokių neturi net turtingiausių valstybių vadovai, prezidentai ir karaliai.

Ir štai naujasis Rusijos prezidentas, jau apsibrantantis Kremliuje, netikėtai pareiškė, kad bene pagrindinis jo tikslas – pažaboti korupciją. Jei gu taip jis iš tiesų mano, tai būtų tiesioginis iššūkis jo pirmtakui V. Putin. Todėl tam tikruose Rusijos įtakinguose politiniuose sluoksniuose, taip pat jėgos struktūrų viršūnėse, ypač saugumo, pastebimas nervingas bruzdesys.

Vainiką prie Steigėjų paminklo neša Emilija ir Antanas Paužuoliai.

Iškilmėse dalyvavo (iš k.): S. Kuprys, B. Vitkauskienė, kun. J. Kuzinskas, A. Pankienė, E. ir A. Paužuoliai.

Iškilmingumo suteikė Šaulių kuopos narių dalyvavimas.

IŠKILMĖS ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ KAPINĖSE

ANTANAS PAUŽUOLIS

Lietuviai nuo senovės yra prisirišę prie savo mirusių artimųjų kapų. Ypatingai gražiai kapai yra prižiūrimi Tėvynėje Lietuvoje. Mūsų tautiečiai, gyvenantys išeivijoje, stengiasi sekti savo proneliais, statydami gražius paminklus savo mirusiems, ant paminklų užrašdami religines ir patriotines mintis.

Šv. Kazimiero vardo lietuviškos kapinės buvo įsigytos mūsų pirmųjų pasiaukojimo dėka. Savo plotu jos yra didžiausios per visą išeivijos istoriją. Ilgą laiką jose buvo užrašas „Lietuvių kapinės“, bet laikui bėgant, kapinės atiteko Čikagos vyskupijos žinion, kuri nuėmė minėtą lietuvišką užrašą, palikdama tik „katalikų kapinės“. Tai didelė skriauda lietuviams. Dėl lietuvių vardo gražinimo Šv. Kazimiero kapinėms, laidojimo būdų ir užrašų rašymo ant paminklų buvo daug kovojama su vyskupija. Daug laimėta, bet vardas liko nesugražintas. Vyskupija tą patį padarė ir su kitų tautybių kapinėmis, net neatsilygindama už jas.

Vyskupija, suprasdama lietuvių meilę savo mirusiems, kas metai Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse per Mirusių prisiminimo dieną atnašauja iškilmingas šv. Mišias, kuriose dalyvauja daug kunigų. Šiais metais pamaldose dalyvavo net devyni kunigai iš lietuviškų parapijų. Padėka priklauso ir buvusiai Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonui kun. Jonui Kuzinskui, einančiam šių kapinių direktoriaus pareigas, už dalyvavimą pamaldose ir vyskupo J. Gorman pakvietimą.

Oras pamaldoms buvo pavasariškas – saulutė skleidė spindulius, o vėjelis lengvai šukavo besimeldžiančiųjų plaukus. Kaip ir visada, pamaldų metu giedojo Lietuvos Vyčių choras, vadovaujamas jaunos dirigentės Aušros Bužėnaitės, o „vargonais”

grojo muzikas Manigirdas Motekaitis. Skaitiniai buvo skaitomi anglų ir lietuvių kalbomis. Šioms pamaldoms ypatingo iškilmingumo suteikė vyskupo J. Gorman dalyvavimas. Taip pat iškilmėsdalyvavo Lietuvių Šaulių kuopa, Kolumbo Vyčiai ir gausus skaičius maldininkų.

Pasibaigus pamaldoms dalyviai buvo kviečiami atvykti prie Steigėjų paminklo paminėti mirusius pirmūnus arba aplankyti savo artimųjų mirusių kapavietes. Mirusių pagerbimą prie Steigėjų paminklo suruošė Šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų savininkų draugija, kuriai vadovauja Birutė Matutienė-Vitkauskienė. Minėjimo metu garbės sargybą ėjo Čikagos Šaulių kuopa, kuri niekada neatsisako dalyvauti šiame renginyje. Tai progai pritaikytas mintis pasakė advokatas Saulius Kuprys, pažymėdamas, kad tik pasišventėlių dėka turime šias kapines, nes jie suprato savų kapinių reikšmę ir dėjo paskutinius centus, siekdami nupirkti žemės kapinėms. Šios Šv. Kazimiero kapinės Čikagoje yra Amerikos lietuvių Panteonas, todėl jos turi būti išsaugotos ateities kartoms, – sakė Kuprys. Deja, vyskupijai ėmus administruoti kapines, jos „išslydo” iš lietuvių rankų, maža to, ji panaikino kapinių lietuvišką vardą, apie tai kalbėjo šių kapinių ilgametis kovotojas Algis Regis.

Religines pamaldas atliko šių kapinių direktorius kun. Jonas Kuzinskas, sukalbėjęs maldas už mirusius ir pašventinęs tautiniais motyvais papuoštą vainiką, skirtą steigėjų atminimui. Amerikos, Lietuvos himnus ir giesmę, „Maria, Marija” išpūdingai atliko muzikė, dainininkė Aldona Pankienė. Šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų savininkų draugijos pirmininkė, įteikusi gėles dainininkei, padėjo gausiai susirinkusiems prie Steigėjų paminklo ir visiems, kurie prisidėjo prie iškilmių.

Atminimo dienos dalyviai.

Jono Kuprio nuotraukos

Pirmą vietą tinklinyje laimėjo Los Angeles „Bingos“ tinklinio komanda.

Moterų krepšinyje laimė nusišypojo Toronto „Vyties“ krepšinio moterų komandai.

ŠALFASS pirmenybės vėl vyko „Klevo lapo“ šalyje

LAURYNAS R. MISEVIČIUS,
Specialiai „Draugui“
iš Toronto, ON

Dar 1951-aisiais metais Šiaurės Amerikos Lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) pirm-takas Vyriausias fizinio auklėjimo ir sporto komitetas (VFASK) surengė pirmąsias Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynes Toronte, kurios ir tapo puikia pradžia jau daugiau kaip pusę amžiaus stambiausios išeivijos lietuvių sporto organizacijos rengiamoms kasmetinėms sportinėms šventėms. Praėjusį savaitgalį seniausias Kanados lietuvių sporto klubas „Vytis“ surado tinkamiausią būdą paminėti savo 60-ąjį jubiliejų: kaip ir prieš 57-rius metus Kanados lietuvių „sostinėje“ suorganizuota šiemet jau 58-ąja tapusi kasmetinė ŠALFASS sporto šventė.

Dalyvavo 22 krepšinio ir 11 tinklinio komandų

Š. m. gegužės 23-25 d. „ilgąjį“ savaitgalį University of Toronto filiale Mississauga (ON) mieste bei Sheridan College Oakville (ON) jėgas išmėgino 15 vyrų, 4 moterų ir 3 jaunių (iki 18 m.) krepšinio komandos bei 4 vyrų ir 5 mišrios (ne mažiau 2 moterų aikštelėje) tinklinio komandos iš JAV Rytų bei Vakarų pakrančių, Detroit, Čikagos ir Cleveland, o taip pat didžiausių lietuviškų sporto klubų Kanadoje. Atkakliausios ir įdomiausios buvo krepšinio varžybos, kurių baigiamosios rungtynės University of Toronto aikštelėje sekmadienį pritraukė šimtus šiai sporto šakai neabejingų mūsų tautiečių. Na, o tame pačiame sporto komplekse rungtyniausias tinklinio komandos dėl medalių kovojo... skambant klasikinei roko muzikai! Taigi nuo penktadienio vakaro iki sekmadienio popietės visų Š. Amerikos lietuvių sporto mėgėjų dėmesys buvo sutelktas į pajėgiausių mūsų krepšinininkų, tinklininkų, šachmatininkų, kėgliųavimo ir stendinio šaudymo meistrų pasirodymą Toronte bei Hamiltone.

Pradžioje – atkaklios kovos, o šeštadienio vakare – pokylis

Jau po pirmųjų rungtynių pradėjo aiškėti stipriausios vyrų krepšinio ir tinklinio ekipos – pastarieji šeštadienio vakare jau ir išsidalino

medalius: pirmąją vietą užėmė iš toliausiai atvykę Los Angeles „Bingos“ tinklininkai. Sidabrinis apdovanojimus iškovojo Bostono lietuvių komanda, o trečioje vietoje liko Detroito „Kovas“. Tuo tarpu gausiausio dalyvių skaičiumi vyrų „B“ turnyro krepšinininkai įnirtingai kovojo dėl teisės iš grupių varžybų patekti į sekmadienį ryte žaidžiamus pusfinalius – tokia laimė teko New York LAK, dviejų Čikagos „Lituanica“ komandų bei varžybų šeimininkų Toronto „Vyties“ atstovams. Taip pat paaiškėjo moterų, vyrų „A“ bei jaunių turnyrų finalininkų poros. Tuo tarpu kėgliųavimo varžybos vyko „Brunswick Zone Bowling Lanes“ salėje Mississauga (ON). Pasibaigus sporto programai šeštadienio vakare dauguma ŠALFASS Centro valdybos pareigūnų ir Toronto „Vyties“ nariai susirinko į iškilmingą šio lietuvių sporto klubo 60-čio paminėjimą Lietuvių Namų didžiojoje salėje, kuri profesionaliai vedė Edis Stravinskas. Šių eilučių autorius įteikė seniausiam Kanados lietuvių sporto klubui specialų žymenį nuo ŠALFASS. Po oficialios dalies 58-ųjų žaidynių dalyviai ir svečiai pasiliko pabendrauti šalimais išsikūrusiame „Lokio“ bare ir pašokti.

Aukščiausius medalius iškovojo tiek Kanados, tiek JAV lietuviai

Sekmadienio rytmetį lemiamoms ŠALFASS Žaidynių dvikovoms pirmiausia stėjo vyrų „B“ pusfinalininkai. Pereitų metų analogiško turnyro nugalėtojais New York LAK po labai atkaklios kovos iki paskutinių rungtynių sekundžių įveikė Toronto „Vytį“ 55:52, tuo tarpu dviejų „Vėjų miesto“ penketukų „Lituanica baltųjų“ ir „Lituanica žaliųjų“ rungtynės laimėjo pirmieji – 44:40. Jaunių „A“ turnyre į finalą iškopė Hamiltono „Kovas“, pusfinalyje įveikęs Toronto „Aušrą“ 60:41. Netrukus paaiškėjo ir šių metų krepšinio varžybų aukso medalininkai – pirmaisiais laimėtojais tapo praeitų metų rezultata (pasiektą savo sirgalių akivaizdoje) pakartoję, tikrą atgimimą išgyvenantys New York LAK vyrai, „B“ (mėgėjų) varžybų finale sensacingai įveikę geriausiais laikytus Čikagos „Lituanica baltuosius“, treniruojamus žinomo specialisto Kęstučio Ambuto, – 76:63. Trečiąją vietą užėmė aikštelės šeimininkai Toronto

„Vyties“ penketukas, itin tikinamai nugalėjęs Čikagos „Lituanica žaliuosius“ – 65:40.

Tik pabaigus vyrų „B“ turnyro baigiamąsias rungtynes, visų žiūrovų dėmesį pritaikė dailiosios lyties atstovės, kur iki paskutinio metimo nebuvo aišku, kas laimės aukščiausios vertės medalius. Laimė nusišypojo labiau patyrusioms Toronto „Vyties“ krepšinininkėms, kurios lemiama rungtynės prieš kaimynes iš Hamiltono „Kovo“ užbaigė pergalingai 61:59, o Toronto lietuvaitė Andrea Sergautis buvo pripažinta naudingiausia moterų varžybų žaidėja.

Kitas krepšinio šventės medalių kompletas buvo išdalintas pasibaigus jaunių „A“ turnyro finalui – šias rungtynes laimėjo stipresnės sudėties Čikagos „Lituanica“, lemiamoje dvikovoje nugalėjusi Hamiltono „Kovo“ jaunimą 70:63 (treči liko Toronto „Aušra“), o „Vėjų mieste“ gimęs lietuvaitis Paulius Riškus ne tik tapo naudingiausiu minėtų varžybų žaidėju, bet ir iškart po jaunių finalo prisijungė prie savo žemiečių vyrų „A“ komandos, kuri kovoje dėl aukso susirungė su aikštelės šeimininkų „Vyties“ ekipa.

Nors ir kaip ŠALFASS žaidynių organizatoriai norėjo, kad stipriausia jų vyrų komanda pakartotų Toronto lietuvių moterų pergalę, bet „Lituanica“ tik pačioje finalo pradžioje nusileido savo varžovams kelių taškų persvara, o rungtynių antroje pusėje įgijo 10-15 taškų pranašumą ir jį išlaikė iki pat varžybų pabaigos

(73:62) ir be pereinamosios ŠALFASS taurės iškovojo ir jau trečius metus paeiliui steigiamą Lietuvių Fondo taurę geriausiai ŠALFASS turnyro krepšinio komandai.

Geriausio vyrų „A“ žaidėjo prizą buvo apdovanotas Derek Molis, kuris panašių apdovanojimų lietuvių rengiamose varžybose yra gavęs jau ne kartą. Trečią vietą šių metų ŠALFASS vyrų „A“ varžybose laimėjo Toronto „Aušra“, 75:57 laimėjusi prieš Hamiltono „Kovą“. Tuo tarpu taip pat Lietuvių Fondo skiriamą piniginių prizą – 1,000 dol. paramą kokiam nors JAV liuanistinei mokyklai šiemet buvo nuspręsta pervesti pajėgiausiai vyrų „B“ turnyro ekipai – New York LAK (kadangi Čikagos „Lituanica“ tokį prizą jau buvo iškovojoji pernai), kurį niujorkiečiai su malonumu paskyrė savo miesto Maironio šeštadieninei lietuviškai mokyklėlei.

Na, o šalimais tame pačiame University of Toronto sporto komplekse kitoje salėje vykusiose mišrių komandų tinklinio varžybose pajėgiausiais tapo vėl Los Angeles „Bingos“ atstovai, finalinėje dvikovoje laimėję prieš Cleveland „Žaibą“. Trečią vietą iškovojo Detroito „Kovas“, o naudingiausiais turnyro žaidėjais buvo pripažinti net du Los Angeles lietuviai Saulius Žemaitaitis bei Povilas Jocius, o geriausios tinklininkės prizas atiteko lietuvaitei iš Cleveland Vaivai Laniauskaitei. Apie kėgliųavimo varžybų, šachmatų ir stendinio šaudymo rezultatus pranešime kitą savaitę.

Vyrų „A“ turnyro nugalėtojais – Čikagos „Lituanica“ komandos žaidėjai. Dešinėje, Nr. 18 – geriausio vyrų „A“ žaidėjo prizą gavęs Derek Molis.

Eugenijos Misevičienės nuotraukos

Žurnalistas Audrys Antanaitis išrinktas Pasaulinės esperantininkų žurnalistų susivienijimo (TEJHA) prezidentu. **ELTOS** nuotr.

Vilniuje rinkosi pasaulio žurnalistai esperantininkai

Vilnius, gegužės 29 d. (ELTA) – Lietuvos esperantininkų žurnalistų susivienijimo vadovas žinomas radijo ir televizijos žurnalistas Audrys Antanaitis išrinktas Pasaulinės esperantininkų žurnalistų susivienijimo (TEJHA) prezidentu.

Į šias pareigas A. Antanaitis išrinktas Vilniuje vykusiame Pasaulinio esperantininkų žurnalistų kongrese. Į 5 narių TEJHA valdybą išrinktas Vytautas Šilas, esperanto kalba leidžiamo žurnalo „Litova stelo“ („Lietuvos žvaigždė“) redaktorius.

Diplomuotas filologas ir žurnalistas, turintis abiejų sričių magistro kvalifikacinius laipsnius, 49 metų A. Antanaitis – „Žinių radijo“ laidų bei komercinės televizijos „Penktas kanalas“ laidos „Dviguba tiesa“ autorius ir vedėjas. A. Antanaitis yra Lietuvos žurnalistų sąjungos (LŽS) pirmininko pavaduotojas. 2007 m. jis įkūrė LŽS Esperantininkų žurnalistų klubą, kuriam ir vadovauja. Kiek vėliau jis tapo naujai įsteigto Lietuvos esperantininkų žurnalistų susivienijimo vadovu.

Pasak A. Antanaičio, tai yra pirmoji galimybė TEJHA, kuri įkurta po Antrojo pasaulinio karo ir veikia iki šiol, veikloje dalyvauti ir Lietuvos žurnalistams, kelias išeiti į pasaulio žurnalistiką. „Mūsų ambicingas tikslas – galbūt atnaujinti, suteikti naują turinį pasaulio esperantininkų žurnalistų veiklai skleidžiant humanistines idėjas ir už organizacijos ribų“, – teigia A. Antanaitis.

Vilniaus rotušėje ir Seimo rūmuose per 180 kongreso dalyvių – bendradarbiavimo, taikos ir tarptautinės esperanto kalbos sumanymus puoselėjančių bei skleidžiančių žurnalistų iš maždaug 40 valstybių – aptarė, kaip suteikti naują turinį esperanto kalbai žurnalistikoje, aptarė pasaulio kalbų lygiateisiškumo ir daugiakalbystės sklaidos sumanymus.

Pasak šio tarptautinio forumo organizacinio komiteto pirmininko, LES (Lietuvos esperantininkų sąjungos) vadovo Povilo Jegorovo, pagrindinė šio kongreso tema – „Tarptautinis ir tarpkultūrinis bendravimas: žurnalistika ir esperanto kalba“.

Eurokomisarė: Lietuva turi kalbėti apie savo problemas

Atkelta iš 1 psl. Aptariant ES vidaus ir užsienio politikos uždavinius, globalizacijos, saugumo iššūkius, komisarė pažymėjo Lietuvos indėlį. Lietuva, komisarės teigimu, yra viena iš dalykiškiausių partnerių ES.

Ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas pokalbyje su EK vicepirmininke daugiausiai dėmesio skyrė padėčiai Lietuvos energetikos sektoriuje, ypač po Ignalinos atominės elektrinės (AE) uždarymo.

Premjeras pabrėžė, jog pagrindinė problema – laikas. Lietuva jau turi savo energetikos strategiją, yra numatęsi su dar 3 šalimis statyti naują atominę jėgainę, elektros jungtis su Švedija ir Lenkija, tačiau pagal Lietuvos išpareigojimus ES Ignalinos AE turi būti uždaryta 2009 m. pabaigoje, o nauja jėgainė ir elektros jungtis tuo metu dar neveiks. Po AE uždarymo net 90 proc. Lietuvos elektros generavimo pajėgumų priklausys nuo dujų, o jos tiekiamos iš vienintelio šaltinio – Rusijos ir vienu vamzdžiu. Anot G. Kirkilo, iškyla dujų tiekimo patikimumo problema, o tai –

grėsmė nacionaliniam saugumui.

Susitikime aptartas atsinaujinančių elektros energijos šaltinių naudojimas, energijos veiksmingumo didinimo galimybės atnaujinant senus namus. Premjeras patikino, kad Lietuva skiria tam pakankamai dėmesio, tačiau norint atnaujinti visus senus namus tektų gerokai padidinti finansavimą. Jis paprašė EK skirti daugiau lėšų Lietuvai.

Viešnia pabrėžė, kad labai svarbu Lietuvos aktyvumas diskutuojant su EK įstaigomis ir pareigūnais bei informuojant apie šią problemą, taip pat šalies pastangos išnaudoti visas galimybes, ypač kitus elektros energijos šaltinius ir didinti energijos veiksmingumą.

M. Wallstrom – buvusi jauniausia Švedijos parlamento narė, daugelį metų Švedijos vyriausybėje buvo atsakinga už pilietinius, socialinius ir kultūros klausimus. Prieš tapdama Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Komisijoje ji buvo atsakinga už ES aplinkos politiką. Komisijos narė yra kelių Švedijos ir JAV universitetų garbės daktarė.

Lietuvius vilioja skandinaviški atlyginimai

Vilnius, gegužės 28 d. (Balsas.lt) – Norvegijoje imigrantai vis dar labai laukiami – čia trūksta beveik 100 tūkst. darbuotojų. Didesnio atlyginimo suvilioti lietuviai lagaminus susikrauna greičiau, nei pasidomi darbo sąlygomis.

Norvegijoje gyvena, dirba ar mokosi apie 10 tūkst. išeivių iš Lietuvos – tokius duomenis pateikia Norvegijos migracijos departamentas. „Tačiau norėdami sužinoti tikrą skaičių, drąsiai galite dauginti bent iš dviejų“, – sakė kelių profesijų darbuotojus vienijančios profsąjungos atstovas Kjella Skjaervo, dalyvavęs Vilniuje Tautinių mažumų ir išeivijos departamente surengtame posėdyje.

Aukštos kvalifikacijos nereikalaujančių profesijų atstovai dažnai būna apgaunami jų neišmanymu pa-

sinaudojančių darbdavių. Bendrovė, nelegaliai įdarbinusi žmogų, Norvegijoje beveik nerizikuoja: jai gresia vos 5 tūkst. litų dydžio bauda. Tačiau pačiam darbuotojui nelegalus darbas gali baigtis kur kas skaudžiau. Iš jo nelegaliai gautų pajamų išskaičiuojamas pajamų mokestis (Norvegijoje siekiantis 28–30 proc. nuo viso atlygio), kurį būtų turėjęs mokėti darbdavys.

Norvegijoje mažiausias darbo užmokestis nustatomas tik statybų sektoriuje. Vietiniams darbininkams mokamas didesnis atlyginimas, o lietuviams – gerokai mažesnis. „Lietuviai ir latviai dabar uždirba tiek, kiek lenkai gaudavo 2004–2005 metais“, – sakė K. Skjaervo. Vidutiniškai Norvegijoje lietuviai užsidirba apie 3–4 tūkstančius litų.

JAV rastos pasiklydusios lietuvių seserys

Vilnius, gegužės 28 d. (Lietuviams.com) – Dvi mergaitės iš Vancouver, Washington (JAV), pasiklydo atšiaurioje vietovėje be šiltų drabužių, rašo „The Seattle Times“. Gegužės 19 d. gelbėtojai 8 mylių spinduliu apieškojo atokią šiaurės rytuose esančią Clark apygardą, tačiau nieko nerado.

Seserys Liepa (10 m.) ir Ieva Bračiulytės (7 m.), kurios pasimetė nuo tėčio per žygį Tarbelo taku, liko vietoje ir laukė gelbėtojų. Vienas iš dviejų gelbėtojų, kurie rado mergaites, Mike McClain sakė, kad per 14 darbo gelbėtoju metų tokių atvejų pasitaikydavo nedažnai. Būtent toks mergaičių elgesys padėjo gelbėtojams jas rasti.

Iš pradžių gelbėtojai nežinojo, kur ieškoti Liepos ir Ievos. Kalbos barjeras trukdė jiems išsiaiškinti, kur mergaitės pasimetė, nes jų tėtis emigrantas iš Lietuvos Gintaras Jonas Bračiulis sunkiai kalbėjo angliškai.

Tačiau paieškos metu gelbėtojai atspėjo mergaičių maršrutą: jie ėjo palei upelį, vingiuojantį link tarpeklio. Ten jie ir rado Liepą ir Ievą.

Mike McClain ir kitų 50 gelbėtojų pastangomis sesutės buvo gražintos šeimai. Laiške leidiniui „The Columbian“ mergaičių mama Gražina Bračiulienė parašė, kad laiminga pabaiga buvo įmanoma tik dėl greito gelbėtojų reagavimo.

Teisininkai kritikuoja Pilietybės įstatymo projektą

Atkelta iš 1 psl. numatoma tik išimtiniais atvejais, tačiau šis klausimas yra itin svarbus užsienio lietuviams – tapę valstybės, kurioje gyvena, piliečiais jie iškart praranda Lietuvos pasą.

2006 metų rudenį Konstitucinis Teismas išaiškino, kad pagal Konstituciją dvigubos pilietybės atvejai turi būti reta išimtis ir dvigubą pilietybę įteisinančius įstatymus paskelbė prieštaraujančius pagrindiniam šalies įstatymui.

Seimo sudaryta darbo grupė paruošė naujos redakcijos įstatymo projektą ir jau jį pateikė Seimui, tačiau diskusijos netyla iki šiol. Konservatoriai nepatenkinti, kad Lietuvos išeiviai skirstomi į grupes, patys iše-

viai piktinasi, jog bus pažeidžiamos jų teisės, o teisininkų atstovai, kurie dirbo grupėje, laikosi nuomonės, jog įteisinus dvigubą pilietybę tik ES valstybių pasus turintiems lietuviams, vis tiek nepagrįstai išplečiamas pilietybės institutas.

Parlamente gegužės mėnesio viduryje posėdžiavusi Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisija priėmė rezoliuciją, kurioje teigiama, jog siūlomos Pilietybės įstatymo pataisos neišsprendžia susidariusios problemos. Išeiviai parlamento pirmininkui Česlovui Juršėnui taip pat įteikė dokumentą su 20 tūkst. parašų, jame raginama kuo skubiau įteisinti dvigubą pilietybę.

Įteikti „Gyvybės medžio“ apdovanojimai

Atkelta iš 1 psl. praktikoje, „Gyvybės medžio“ apdovanojimą pel-nė Kauno medicinos universiteto (KMU) Kardiologijos klinikos bei Kauno širdies centro vadovas Riman-tas Benetis ir Vilniaus universiteto (VU) rektorius Benediktas Juodka.

VU Medicinos fakulteto dekanė Zita Aušrelė Kučinskienė ir KMU Gastroenterologijos klinikos vadovas Limas Kupčinskas laurus nuskyne už profesinę veiklą medicinos ir gamtos

mokslų srityje.

Bendrovės „Sicor Biotech“ generalinis direktorius Vladas Algirdas Bumelis ir mokslinių paslaugų firmos G'TV vadovas Juozas Gecevičius apdovanojimų nusipelnė už mokslo pritaikymą versle, o už naujoves, įdiegtas žemės ūkyje, buvo pagerbti Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės instituto direktorius Česlovas Bobinas bei Lietuvos žemdirbystės instituto direktoriaus pavaduotojas Vytautas Ruzgas.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Susitarta uždrausti naudoti kasetines bombas

Didžioji Britanija tikisi, kad jai pavyks įtikinti prie sutarties prisijungti ir JAV.

Balsas.lt nuotr.

Dublinas, gegužės 29 d. (BBC–Balsas.lt) – Daugiau nei 100 valstybių susitarė dėl sutarties, kuria bus uždraustas dabartinės sandaros kasetinių bombų naudojimas.

Po 10 dienų trukusių pokalbių Airijos sostinėje Dubline diplomatai susitarė uždrausti šio tipo ginklų naudojimą. Šiam draudimui itin priešinasi pagrindinės kasetinių bombų gamintojos – JAV, Rusija bei Kinija. Susitarimą uždrausti kasetines bombas pasirašė 109 valstybių diplomatai.

Didžiosios Britanijos premjeras Gordon Brown pareiškė, kad susitarimas yra didelis žingsnis siekiant pasaulį padaryti saugesne vieta. Jau anksčiau G. Brown buvo pareiškęs, kad jo šalis atsisakys naudoti kasetines bombas.

Kasetinės bombos buvo naudojamos per neramumus Kambodžoje, Kosove, Afganistane bei Libane. To-

kios bombos krisdamos ore atsiveria ir dideliame plote išmėto daug mažesnių sprogstamųjų užtaisų, kurių dažniausiai būna apie 200. Šie sprogstamieji užtaisai yra gėrimų skardinės dydžio, tačiau juose pridėta metalo skeveldrų, kurios gali sužeisti ir už 25 metrų stovinčius žmones. JAV, Indija, Pakistanas bei Izraelis teigia, kad kasetinės bombos yra labai naudingas ginklas mūšio lauke. Tačiau šio ginklo naudojimo priešininkai sako, kad dažnai nutinka, jog užtaisai nesprogsta iš karto, o vėliau nuo jų itin kenčia į namus sugrįžę civiliai gyventojai.

Kaip teigiama, bus uždraustos tik dabar naudojamos kasetinės bombos, tačiau kiekviena valstybė galės vystyti naujos kartos kasetines bombas. Didžioji Britanija tikisi, kad jai pavyks įtikinti prie sutarties prisijungti ir JAV.

Žlugo dar viena Himalajų monarchija

Delis, gegužės 29 d. („Reuters“ –BNS) – Himalajų monarchai šimtmečius turėjo visišką valdžią ir savo pavaldinių buvo laikomi dievų ar Budos įsikūnijimais, tačiau viena šių monarchijų žlunga. Šios karalystės, į kurias kažkada buvo draudžiama atvykti, iš šiaurės spaudžiant Kinijai, iš pietų – Indijai, o iš „apačios“ – patiemis pavaldiniams, norintiems pakeisti feodalizmą demokratija, palaipsniui atsivėrė išoriniam pasauliui.

Nepalo politiniai vadovai trečią dieną didžiule balsų persvara balsavo už 240 metų valdžiusios hinduistinės monarchijos panaikinimą ir respublikos paskelbimą. Per istorinį balsavimą, kuris vainikavo maoistų sukilėlių ir pagrindinės krypties politinių partijų taikos susitarimą, naujoji konstitucinė asamblėja nurodė nepopuliariam karaliui Gyanendra per 15 dienų išsikraustyti iš rūmų, kurie bus paversti muziejumi. Nušalintasis Nepalo karalius Gyanendra dedasi savo daiktus ir ketina šiandien išvykti iš savo rūmų Katmandu, sakė vieno įtakingo laikraščio redaktorius.

„Mums atsikračius monarchijos,

šiandien buvo pagerbta tūkstančių nepalietiečių auka“, – sakė maoistų atstovas Krishna Bahadura Mahara.

Monarchijos panaikinimas yra ultrakairiųjų pergalė, žyminti naują pradžią vienai skurdžiausių pasaulio valstybių, kuri vis dar neatsigauna po pilietinio karo, pareikalavusio mažiausiai 13 tūkst. žmonių gyvybių.

„Nepaliečiai išvaduoti iš šimtmečius gyvavusios feodalinės tradicijos ir dabar atvertos durys socialinei ir ekonominei pertvarkai“, – sakė K. B. Mahara.

Nepalo maoistai, kurie 10 metų kovojo už monarchijos panaikinimą ir pasaulietiškos respublikos įkūrimą, per praėjusio mėnesio rinkimus gavo daugiausiai vietų konstitucinėje asamblėjoje.

Įtakingas 601 nario asamblėjos narys Kula Bahadura Gurunga sakė, kad monarchijos panaikinimui prieštaravo tik keturi įstatymų leidėjai.

Respublikos deklaracijoje sakoma, kad Nepalas taps „nepriklausoma, nedalijama, savarankiška, pasaulietine ir demokratine respublika“.

EUROPA

STOKHOLMAS

Daugiau kaip 100 valstybių atstovai dalyvauja JT tarptautinėje konferencijoje dėl Irako, kuri vyksta Stokholmo priemiestyje. Tarp konferencijos dalyvių yra JT generalinis sekretorius Ban Ki-Moon, Irako ministras pirmininkas Nuri al Maliki, JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice, Irano URM vadovas Manouchehra Mottaki. Konferencijoje Švedijoje bus peržiūrėtas 5 metams numatytas veiksmų Irake planas, kurį prieš metus priėmė tarptautinė bendrija. Šio plano tikslas – padėti sustiprinti saugumą šalyje ir pagyvinti Irako ekonomiką. Tuo pat metu konferencijos dalyviai numato kreiptis į N. al Maliki vyriausybę, prašydami pagreitinti arabų šiitų, arabų sunitų ir kurdų politinio tarpusavio susitikimo procesą. Konferencijos išvakarėse N. al Maliki pareiškė, kad prašys tarptautinę bendriją nurašyti jo šalies skolas.

SUCHUMIS

Europos Sąjungai (ES) nepavyks įtikinti Abchazijos sugrįžti į Gruzijos sudėtį, pareiškė šios nepripažintos respublikos prezidentas Sergej Bagapša. „Šiandien į Abchaziją atvyks ambasadorių, atstovaujančių 15 ES šalių, delegacija, po to mes laukiame ES vadovų apsilankymo mūsų respublikoje“, – agentūrai „Interfax“ sakė S. Bagapša. Abchazijos vadovo nuomone, „šiuo etape ES mėgins nukreipti derybų procesą dėl Gruzijos ir Abchazijos nesutarimų sureguliuavimo į save, kad nustumtų nuo dalyvavimo derybose Rusiją“. „Be Rusijos neįmanoma pasiekti rezultatų siekiant taikiai sureguliuoti šiuos nesutarimus“, – pareiškė jis.

RUSIJA

MASKVA

Buvęs Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder buvo išrinktas Rusijos Mokslų akademijos (RMA) visuomenės mokslų skyriaus užsienio da-

lies nariu. Per RMA posėdį, kuris vyksta Maskvoje, į kitus skyrius išrinkta daugiau kaip 10 užsienio mokslininkų. Daugiausiai jų yra iš JAV – 4 asmenys. Be to, RMA užsienio nariais tapo mokslininkai iš Prancūzijos, Italijos, Kinijos, Ukrainos ir Suomijos. Pasak akademiko, visuomenės mokslų skyriaus sekretoriaus Valerij Makarov, G. Schroeder nuopelnas mokslui tas, kad jis parašė veikalą apie pereinamąją ekonomiką ir nuolat skaito paskaitas Vokietijos universitetuose.

AZIJA

BEIJING

Iš galimo potvynio Kinijos Sichuan provincijos Tangdziašano kalnų rajono turi būti išvežta keli tūkstančiai tonų pavojingų cheminių medžiagų, praneša šalies spauda. Dėl žemės drebėjimo gegužės 12 d. sukeltų griūčių vandens lygis kalne esančiame ežere pamažu kyla. Jeigu ežero vanduo ims plūsti iš kalnų, gali būti užtvindytas 50 km žemiau esantis Mianyang miestas. Prie ežero, esant bet kokiems orams, aplinkinius nutekamuosius kanalus kasa daugiau kaip 600 žmonių, į sunkiai pasiekiamas užgruovų vietas upėse pasiūsti kariai su sprogiaja medžiaga.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGDADAS

JAV kariškiai paskelbė, kad kitą mėnesį išves iš Irako dar 4 tūkst. karių, nes smurtas šalyje dabar yra mažiausias per ketverius metus. Kariškiai sako, kad išveda tuos karius, kurie tarnavo pagal prieštarinai vertinamą pajėgų didinimo programą nuo 2007 m. vasario. Jų išvedimas atitinka rugsėjį paskelbtą JAV prezidento George W. Bush planą baigti išvesti tuos 30 tūkst. karių, kurie pernai buvo atvykę papildomai, siekiant pažaboti smurto Irake didėjimą. Nepriklausomoje interneto svetainėje www.icasualties.org pateikiami duomenys rodo, kad šį mėnesį žuvusių JAV karių skaičius kol kas yra 19 – tai mažiausias aukų skaičius nuo amerikiečių vadovaujamo įsiveržimo į Iraką 2003 metų kovą. Iš viso Irake jau žuvo 4,084 amerikiečių kariai.

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p> <p>Krovinių gabenimas laivu visas pasaulio šalis.</p>	<p>Air Freight</p> <p>Krovinių gabenimas lėktuvu visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p> <p>Automobilių pirkimas bei siuntimas visas pasaulio šalis.</p>	<p>Trucking</p> <p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
<p>Small Packages</p> <p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.</p>	

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

KAIP KALBAME IR RAŠOME

AURELIJA TAMOŠIŪNAITĖ
aurelijat@yahoo.com

Kas bendro tarp rugpjūčio ir degėsio?

Ar žinote, kodėl *vasario* mėnesį turime žiemą, o ne vasarą? Ar kada girdėjote, jog *rugpjūčio* mėnuo seniau lietuvių buvo vadintas *degėsiu*, *pjūčiu*, *pjūvės* mėnesiu? Pamenu, skaitydama Simono Daukanto apsaką *Rubinaitis Peliūzė* stebėjau supainiotais mėnesių pavadinimais: *kovą* jis vadino *vaseriu*, o *vasarį* – *kovu*. Šeštajam metų mėnesiui įvardyti Daukantas vartojo ne tik mums jau šiandien įprastą *birželio* pavadinimą, bet ir *kirmėšą*.

Tad šiame kalbos skyrelyje ir siūlau paskaityti apie įdomiąją lietuviškų mėnesių pavadinimų kilmę. Apie ją pasakoja žymus lietuvių kalbininkas, lietuvių žodžių kilmės istorijos specialistas, prof. Algirdas Sabaliauskas.

A. Tamošiūnaitė

***

*Apgavikas!
Vasaros vardu žieduotu
Prisidengęs.
Šaltas, plikas
Sniego pusny
Susirangęs!*

V. Mykolaitis-Putinas „Vasaris”

Metus skirstome į dvylika mėnesių ir turime jiems dvylika pavadinimų. Tačiau jeigu į krūvą susidėtume visus bet kada išleistus lietuviškus kalendorius, įvairius lietuvių kalbos žodynus ir visokius raštus, kuriuose rašoma apie metų laikus, mūsų dvyliktukas ko gero išaugtų iki viso šimto. Vieni šie pavadinimai buvo gana plačiai lietuvių kalboje vartojami, kiti randami tik kokiam nors mūsų rašto paminkle. Vienų kilmė aiški, o apie kitus nieko tikresnio negalima pasakyti.

Mes net ir nemėginsime čia išskaičiuoti visos tos pavadinimų šimtinės, bet vieną kitą vis dėlto priminsime. Štai, pavyzdžiui, aštuntasis metų mėnuo, kurį šiandien visi *rugpjūčiu* vadiname, turėjo tokius vardus: Rytų Prūsijos lietuviai vadino jį *degėsiu*, Konstantino Sirvydo žodyne jis vadinamas *pjūmonies mėnesiu*, kai kuriuose Rytų Prūsijos raštuose – *pjūčiu*, *pjūvės mėnesiu*, bet Rytų Prūsijoje vartotas jau ir mūsų *rugpjūtis*. Pastarųjų pavadinimų kilmė aiški: juos reikia sieti su veiksmažodžiu *pjauti*. Kiek keistokai gali atrodyti *degėsis*. Rodos, ką bendra gali turėti rugpjūtis su kokiais nors *degėsiu*. Tačiau susipažinę su kitais lietuvių kalbos veiksmažodžių *degti* giminaičiais, suprasi, kodėl mūsų protėviai šį malonų vasaros mėnesį *degėsiu* vadinė. Lietuvių kalboje vartojamas žodis *daga*, kuris reiškia ne tik saulės karštį, bet ir derlių, pjūtį, brandą. Senovės prūsų kalbos žodis *dagis* reiškė vasarą. Vadinasi, *degėsis*, kaip ir kiti šio mėnesio vardai, yra pjūties mėnuo.

Kitas vasaros mėnuo, birželis,

irgi yra turėjęs nemažą pavadinimų: vienur jis – *biržis*, kitur – *sėmenys*, ar *sėmenija*, dar kitur – *pūdymo mėnuo*, o Sirvydo žodyne jis ir *kirmėlių mėnesio* vardą turėjęs.

Pirmasis rudens mėnuo, be dabartinio *rugsėjo*, vadintas *rudugiu*, *rudens mėnesiu*, *paukštlekiu*, *šilu*, *viržiu*, *rujos mėnesiu*.

Kai kurie dabartiniai mūsų mėnesių vardai anksčiau vartoti ir kitokiomis reikšmėmis. Pavyzdžiui, *gegužis* reiškęs vienur balandį, kitur – *gegužį*, *lapkritis* vartotas ir lapkričio, ir gruodžio, *sausis* – gruodžio ir sausio, *vasaris* – vasario ir sausio reikšmėmis.

Turbūt daug kam kyla klausimas, ką bendra *vasaris* gali turėti su *vasara*? Tikriausiai tai du tos pačios šaknies žodžiai. Bet kaip suderinti vasario speigus su vasaros šiluma? Profesorius Pranas Skardžius, plačiau tyrinėjęs lietuvių kalbos mėnesių pavadinimus, aiškina, kad *vasaris* taip pavadintas veikiausiai buvo todėl, kad tuo laiku baigiantis žiemai, jau šiltesni, tai yra *vasariai* (*pietu*) vėjai pradeda pūsti. Mes iš savo praktikos turbūt nelabai norėtume tvirtinti, kad sausio ar vasario vėjai šilti būtų. Tiesa, vasario pabaigoje kartais ir gaivesni vėjeliai padvelkia. Bet ką gali žinoti: pasaulyje viskas keičiasi, gali ir vėjai savo kryptis truputį pakeisti. Ne be reikalo mūsų seneliai sako: jog anksčiau kitokios žiemos ir kitokios vasaros buvusios...

Daugelis mūsų kaimynų, pavyzdžiui, latviai, rusai, vokiečiai, vartoja lotyniškos kilmės mėnesių pavadinimus. Jie prie jų pripratę, ir šie pavadinimai jiems ko gero atrodo paprasti jų kalbos žodžiai. Tačiau jeigu mes gerai suprantame, kodėl lapkritį *lapkričiu* ar rugpjūtį *rugpjūčiu* vadiname, tai rusas, paklaustas, ką jo *nojabr’ ar avgust* reiškia, tikriausiai tik pečiais gūžtelėtų. O iš kur jis žinos, jeigu rugpjūtį senovės romėnai pavadino pirmojo savo imperatoriaus Augusto vardu, o lotyniškas lapkričio pavadinimas kilęs iš skaitvardžio *novem* – devyni? Sakysite, kuo čia dėti „devyni”, jeigu lapkritis yra vienuoliktas mėnuo. Taip, mums jis vienuoliktas, bet romėnams jis buvo devintas, nes jie metus pradėdavo kovu. Romėnų kovas buvo pavadintas paties karo dievo Marso vardu, iš čia atsirado anglų *March*, vok. *März* rusų *mart*, latvių *marts* ir t. t.

Kaip matome, senovės romėnų ir mūsų senelių skoniai buvo labai skirtingi. Jeigu pirmieji mėnesių vardais garbino dievus ir imperatorius, tai antrieji mėnesius siejo su pūdymais, kirmėlėmis, šilais, berželiais, liepomis, spaliais, sėmenimis ir kitais labai jau kasdieniškais ir žemiškais dalykais.

Pagal Algirdas Sabaliauskas: „Šimtas kalbos mįslių”, Vilnius: „Algarvė”, 2001.

Birželio 28 - 29 dienomis
Joninių šventės metu rengiamas

Šiaures Amerikos Lietuvių Futbolo Čempionatas

skirtas Lietuvos Valstybės Dienai paminėti
ir "Kunigaikščių taurei" laimėti.

Visas komandas norinčias dalyvauti prašome registruotis elektroninio pašto adresu:
jakovlevas@yahoo.com arba algirdas@scilths.com,
taip pat tel: 7083695075(Linas), ir 7086531141
(Algirdas).

Čempionatas vyks netoli nuo Kunigaikščių Užeigos, Summit Park District 5700 S Archer Ave., Summit, IL 60501

FUTBOLAS

Vietoj Lietuvos grojo Latvijos himną

Šios draugiško futbolo rungtynės su čekais sukėlė tarptautinį skandalą. Ant programinio leidinio (jis rungtynių metu net nebuvo parduvinėjamas) puikavosi Latvijos vėliava. Stadione buvo pakabinta Lietuvos vėliava, tačiau atvirksčiai – geltona spalva apačioje.

Tačiau tai dar nebuvo viskas: kai grojant himnus sklido Latvijos him-

no garsai, Lietuvos futbolininkai ir kiti lietuviai pagrįstai piktinosi dėl tokio rengėjų kvailumo. Net ir čekų žiniasklaida, šį įvykį pavadino „džiūle gėda”.

Keista, kad, palyginti taip netoli nuo Lietuvos gyvenantys Čekijos futbolininkai nežino tokių paprastų dalykų ir neskiria Lietuvos nuo Latvijos.

Lietuvos futbolo rinktinė.

Irmanto Sidarevičiaus (ELTA) nuotr.

Bus daugiau tarpvalstybinių rungtynių

Lietuvos futbolo rinktinės dabar laukia dar trys tarpvalstybinės rungtynės. Gegužės 31 d. Rygoje Lietuva kovos su Estijos rinktinė birželio 1 d. – ten pat išmėgins jėgas su Latvija.

Birželio 4 d. Lietuvos futbolininkai važiuos į Vokietiją, kur rungtyniaus su Europos futbolo pirmenybėms besiruošiančia Rusija.

E. Š.

Antanina Šalčius, gyvenanti **Manchester, CT**, užsiprenumeravo „Draugą” dar metams ir paaukojo 50 dol. auką. Esame Jums labai dėkingi.

Agnes Gudaitis, gyvenanti **Homer Glen, IL**, pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Josephine Jakubėnas, gyvenanti **Los Angeles, CA**, pratęsdama metinę „Draugo” prenumeratą paaukojo laikraščiu 50 dol. auką. Labai dėkojame.

Algimantas Oslapas, gyvenantis **Old Greenwich, CT**, pratęsė laikraščio prenumeratą ir kartu paaukojo „Draugui” 50 dol. auką. Esame labai dėkingi.

Birutė Kozica, gyvenanti **Daytona Beach, FL**, pratęsė kasmetinę „Draugo” prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame.

Ar atsimenat, kaip stovyklavom, kaip susėdę prie laužo dainavom?

ANTANAS PAUŽUOLIS
„Senelis“ stovyklautojas

Tai buvo džiaugsmo dienos, kurias praleidome ažuolų pavėsyje. Ar tėja IX Tautinė stovykla. Jau dabar laikas pradėti jai ruoštis, tautant pinigais, neišleidžiant niekniekams, bet dedant juos į specialų stovyklos „banką“. Bus lengviau jūsų tėveliams.

Praūžė šaltoji žiemužė, atėjo vėl žydintis pavasarėlis, užsidarė mokyklų durys ir klasėse vedamos sueigos. Jaunimas pradėjo galvoti apie vasaros malonumus žaliuojančioje gamtoje. Čikagos ir apylinkių skautija nerai geresnės stovyklavimui vietos kaip Rako ažuolynas. Čia nėra ko baimintis lietaus, nes vanduo tuojau susigeria į smėlėtą žemę. Nors šiais metais teks stovyklauti ne savo stovyklavietėje, o vykti toli į „rytus“, Cleveland apylinkėje esančią amerikiečių skautų stovyklavietę. Kodėl ten vykstate? Gal geriau įrengta, mūsų vadovams mažiau rūpesčių, o gal norima jaunimą supažindinti, kaip reikia elgtis atsidadus naujoje vietoje? Nepaisant, kur skautai stovykla, jie gerai prisimena „Rako“ ažuolyną praleistas stovyklavimo dienas ir tęs įgytą patyrimą naujoje stovyklavietėje.

Jaunimas, nepaisant kokioms organizacijoms priklausytų, žino, kad stovyklos yra geriausios patyrimą teikiančios „mokyklos“. Čikagos ir apylinkių skautija, palikusi nuobodų miesto gyvenimą, atėjus gėlėmis pasipuošusiam vasarai, išvyksta stovyklauti į Rako žaliuojančius ažuolynus, pagyventi Kūrėjo prieglobstyje, įgyti daugiau patyrimo ateities gyvenimui.

Rakas suskamba jaunatviškais garsais, išbaidydamas roplius ir paukščius iš jų lizdų, užleidžiančiais

vietą naujiems gyventojams. Atvykus skaučių ir skautų būriams, vadovai paragina kuo greičiau pasistatyti gyvenamuosius namus – palapines. Seni stovyklautojai gerai žino posakį: „kaip pasiklosi, taip išsimiegosi“, o jauniems, pradėjusiems stovyklavimą dabar ir nepaklaususiems vadovo patarimo, teks išmokti, kai lietutis išsiskverbs į jų miegamąjį ir pradės „bučiuoti“ šonus, o uodų pulkai, įlindę per atidarytas palapinės duris, pasiims kraujo vaikams auginti. Prisimeni seniai girdėtą posakį, kad ne laikas šunis lakinti, kada einama medžioti, taigi ne laikas dangstyti palapinės šonus, kada vėjas kaukdamas veržiasi į vidų, dar pasiėmęs su savimi kibirus vandens su tikslu išmaudyti nepatyrusį, o gal nepaklausiusį vadovo patarimo stovyklautoją. Gyveni ir mokaisi.

Džiaugsmas ima, kai „namai“ yra paruošti miegoti. Vėjui lekiant ažuolų viršūnėmis, o lietaus lašams bandant išsiskverbti į palapinę, jautiesi saugus, nes palapinė buvo gerai paruošta. Lieka tik klausytis medžių viršūnėse vėjo sukeltos simfonijos ir monotoniško barškenimo į „namo“ stogą. Besiklausant šios muzikos, užmiegi giliu miegu, nes žinai, kad buvo įdėta daug pastangų pasiruošti.

Praūžia lietus su kaukiančiu vėju, o tavo palapinę palieka nepaliesiant, džiaugies savo darbštumu ir net bandai pamokyti kitus, ypač tuos, kurie nukentėjo nuo „gaivinančio“ lietaus ir „pamylėjusio“ vėjo arba net buvo „išbučiuoti“ mylimo uodo.

Pirmoji naktis stovykloje ir esi paskirtas su kitu broliu skautu budėti. Stovi pasirėmęs ant lazdos, švilpukas rankose, klausais miško garsus, kai medžių viršūnės, linguojamos švelnaus vėjelio, kalbasi su kaimynais medžiais, skleisdamos neramius garsus, kurie ateina iš tamsos, ir

Ritos ir Antano Rašimų šeima Rako stovykloje.

Dr. Roberto Vito nuotraukos

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKELBIMŲ SKYRIAUS

TEL. 773-585-9500

Smagu draugų būryje stovykloje.

pradedi kurti baisias istorijas. Girdi šlamesį, lūžtančią ažuolo šaką, lojančių šunų balsus ir pradedi išivaizduoti, kad į saugotojus slenka būriai plėšrių žvėrių. Pasiruoši švilpti pavojaus signalą, bet staiga prisimeni, kad stovyklaujančius saugo dr. Mindaugas Griauzdė, nors baimės jausmas vis vien pasilieka. Džiaugsmas apima, kada sargybos laikas pasibaigia ir su draugu įvirsti į savo „miegamuosius“ ir dar pasidžiaugi, kad sargyba laimingai praėjo, bet nepasisakai pamainos broliams, kad teko patirti baimę, negi pasirodysi, kad esi bailys.

Praėjo jau kelios stovyklavimo dienos, suteikusios naujų patirčių, kurias reikia parodyti savo draugams. Todėl labai laukiame naktinių žaidimų, kada einame pas mergaites „pasiskolinti“ jų gairelių arba kaklaraiščių, gerai žinodami, kad tas mums gali kainuoti „išsipirkimu“. Naktiniai žaidimai, prižiūrimi vadovų, lavina skaučių ir skautų budrumą, išmokstama, kaip slinkti ir būti nepastebėtiems.

Nepaisant, kaip besistengtum, anksčiau ar vėliau būsimė pagauti. Už prarastus daiktus reikės brangiai susimokėti, atliekant dalykus, kurie nėra prie širdies, pvz., padainuoti, pavaikščioti šuniuku, pašokti baletą, pabučiuoti besišypsiančią varlytę ir daug kitų. Visi išsipirkimai atliekami po vėliavų nuleidimo.

Prieš nuleidžiant vėliavas yra perskaitoma religinė dienos mintis, sukalbama kun. Ylos skautams parašyta malda, kurios žodžiai giliai paliečia susirinkusius: „Sutelk mus, Viešpatie, būrin; padangėn atviroj, ramybėj ir tyloj, maldaut jauna širdim... atleisk, jei buvome kalti, palaimink pastangas šviesias, priimk dienos aukas ir būk prie mūs arti... štai miškas rimsta vakarop, „ramybė skleidžiasi aplink.“

Kiekviena pastovyklė, ateinanti į vėliavų nuleidimą, nori išsiskirti iš kitų: ar žygiavimo būdu, dainomis, ar šposais. Porą metų iš eilės savo išradingumu išsiskyrė „Jaunų šeimų“ pastovyklė, vedama „holivudo“ žvaigždės Elytės Reklaitis. Ji su mažučiais vaikučiais, mamytėmis ir tėveliais savais pasirodymais suteikdavo daug džiaugsmo stovyklautojams, susirinkusiems vėliavų aikštėje. Elytės ir jos grupės pasirodymai parodydavo žiūrovams, kad ir iš mažo sceninio vaizdelio galima sukurti didingą veiklą, tik reikia įdėti bent kiek daugiau darbo ir vaizduotės. Elytės ir „jaunų šeimų“ pasirodymai daugeliui duodavo idėjų laužų pasirodymams.

Tęsinį skaitykite antradienio numeryje.

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

TMID Lituanistinio švietimo poskyrio tikslas – padėti veikti švietimo įstaigoms užsienyje

Jubiliejinė – 40-oji – Mokytojų studijų savaitė Dainavoje šiemet žada būti labai įdomi ir turininga. JAV LB Švietimo tarybos kvietimu iš Lietuvos atvyksta Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros vedėja, mokyklinių vadovėlių autorė dr. Meilutė Ramonienė. Stovykloje pasikaitas skaitys ir etnografinės vakaronės ves žinoma dainininkė Veronika Povilionienė. Į stovyklą arčiau susipažinti su lituanistinių mokyklų darbu JAV atvyksta Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (TMID) Lituanistinio švietimo poskyrio vedėja **Daiva Žemguliėnė**, kurią ir pakalbino.

– TMID jau keletą metų remia JAV LB Švietimo tarybos organizuojamus Mokytojų tobulinimosi kursus, apmokėdamas pranešėjo kelionę į JAV ir atgal, tačiau atstovo iš TMID sulauksime pirmą kartą. Kas paskatino Jus atvykti į šiuos kursus?

– Departamento duomenimis, šiuo metu pasaulyje veikia 189 užsienio lietuvių švietimo įstaigos 30 kraštų, kuriose mokosi apie 7,400 vaikų. Vien 2007–2008 m. m. pradėjo veiklą 18 tokių įstaigų.

Žinodami, kad JAV lituanistinio švietimo sistema turi galias tradicijas, kad yra parengtos programos, metodinės priemonės, manome, kad šis susitikimas su JAV lituanistinių mokyklų mokytojais, aktualių lituanistinio švietimo problemų, naujovių aptarimas – tai puiki galimybė pasidalyti gerą patirtimi, supažindinti su TMID veikla šioje srityje, aptarti dar glaudesnio bendradarbiavimo galimybes.

Naujai besikuriančioms lituanistinėms mokykloms dažnai reikalinga kompetentinga informacija apie tai, kaip pradėti veiklą, kokiomis programomis vadovautis, kokius vadovėlius ir mokymo priemones galima būtų taikyti.

– Esate TMID Lituanistinio švietimo poskyrio vedėja. Mūsų skaitytojams malsu daugiau sužinoti apie Jūsų vadovaujamo poskyrio veiklą.

– Departamento pagrindinė veiklos sritis – švietimas – tautinio tapatumo išsaugojimo pamatas. 2007 m. buvo įkurtas departamento struktūrinis padalinys – Lituanistinio švietimo poskyris

Siekiame palaikyti ryšius su užsienio lietuvių švietimo įstaigomis, bendradarbiauti su Lietuvos valstybinėmis institucijomis, sprendžiant užsienio lietuvių švietimo problemas, kaupti, analizuoti ir apibendrinti duomenis ir medžiagą apie lituanistinio švietimo raidą ir pokyčius. Informuojame ir teikiame paramą lituanistinio švietimo įstaigoms, aprūpiname jas mokymo priemonėmis, tautine atributika.

Kita mūsų veiklos sritis – koordinuoti mokytojų, dėstytojų ir kultūros darbuotojų siuntimą dirbti į užsienio lietuvių švietimo įstaigas bei aukštųjų mokyklų lituanistikos (baltistikos) centrus ir organizuoti jų kvalifikacijos tobulinimo renginius. Taip pat organizuojame užsienio lie-

tuvių vaikų ir jaunimo švietimo ir poilsio stovyklas. Sprendžiame ir kitus su lituanistiniu švietimu susijusius klausimus.

– Ar Lituanistinio švietimo poskyris nekartoja Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) veiklos?

– Manau, Departamento veikla nekartoja Švietimo ir mokslo ministerijos vykdomos veiklos užsienio lituanistinio švietimo srityje. Tarp šių dviejų įstaigų nustatytų kompetencijų ribose vyksta turinings bendradarbiavimas, siekiant vieno tikslo – padėti veikti švietimo įstaigoms užsienyje, per kurias palaikoma ir skleidžiama lietuvių, ugdomi lietuvių perėmėjai ir tęsėjai, formuojamas patrauklus Lietuvos įvaizdis užsienyje.

TMID Lituanistinio švietimo poskyrio darbuotojos (iš kairės): Daiva Žemguliėnė, Aušra Dumbliauskiėnė, Virginija Klimaviėnė. Nuotrauka iš TMID archyvo.

– Atrodo, kad TMID organizuojamos konferencijos, kursai, seminarai lituanistinių mokyklų mokytojams vis labiau populiarėja. Papasakokite, kaip jie ruošiami, kokiomis temomis ten diskutuojama, kokie klausimai nagrinėjami seminaruose?

– Labai malonu, kad pažymėjote TMID organizuojamų užsienio lietuvių švietimo įstaigų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo renginių populiarumą. Kiekvienais metais į šiuos renginius sukvičiame apie 100 mokytojų iš viso pasaulio, o 2007 m. pirmą kartą kartu su Lietuvių kalbos institutu konferenciją organizavome užsienio aukštųjų mokyklų lituanistikos (baltistikos) centrų dėstytojams ir studentams. Iš JAV dalyvavo University of Illinois PLB Lituanistikos katedroje lietuvių kalbą dėšiusi doc. dr. Violeta Kalėdaitė.

Organizuodami tokio pobūdžio renginius stengiamės, kad juose nagrinėjami klausimai būtų aktualūs ir reikalingi lituanistiniame švietime dirbantiems mokytojams, į juos kviečiamės Lietuvos valdžios, švietimo, kultūros bei kitų institucijų atstovus, kurių prašome pranešimų aktualiais lituanistinio švietimo klausimais, dalyvius supažindiname su naujausiomis metodinėmis mokymo priemonėmis (jas galima ir įsigyti) bei rengiamomis mokymo programomis, je

susitinka su Lietuvos švietimo įstaigų pedagogais, sudaroma galimybė pasidalyti sukaupta gerąja patirtimi.

2008 m. balandžio mėn. įvyko plataus masto renginys, skirtas lituanistinio švietimo problematikai – užsienio lietuvių ugdymo įstaigų mokytojų forumas „Lituanistinis švietimas: perspektyvos ir tendencijos“, kurį plačiai nušvietė Lietuvos žiniasklaida. Sulaukėme apie 90 dalyvių iš 28 kraštų. Darbas vyko trimis tikslinėmis grupėmis – užsienio lietuvių bendrojo lavinimo mokyklų vadovams ir pedagogams, mokytojams, dirbantiems su ikimokyklinio amžiaus vaikais ir lituanistinių mokyklų vadovams ir mokytojams. Tikimės, kad praėjęs renginys buvo naudingas ir aktualus iš viso pasaulio suvažiuosiemis mokytojams.

metai” (kalendorinių švenčių ir papročių aprašymas), kartu su LKI – kompiuterinės mokymo priemonės „Kieti riešutėliai” ir „Lietuvių kalbos žodynas”, kartu su VU – nuotolinio lietuvių kalbos mokymo pamokos rusakalbams, kartu su Lietuvos liaudies kultūros centru – mokymo priemonės „Lietuvių tradiciniai valgiai” ir „Lietuvių tautinis kostiumas”. Taip pat išleisti du vaikiškų dainų rinkiniai „Dovanoju dainele”, muzikinių lavinamųjų mokomųjų žaidimų rinkinys „Žaidžiame dainą”.

Taip pat Departamentas kartu su Švietimo ir mokslo ministerija dalyvauja įgyvendinant Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos įgyvendinimą. Pagal šią programą užsienio lietuvių švietimo įstaigos aprūpinamos įvairiais plakatais, litera-

Jums turbūt įdomu, kaip šiuose renginiuose dalyvauja mokytojai iš JAV? 2007–2008 m. TMID organizuotose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose dalyvavo 10 mokytojų iš JAV, pasiūlytų JAV LB Švietimo tarybos.

– Ką galėtumėte pasakyti apie vadovėlių, metodinių priemonių rengimą lituanistinėms mokykloms?

– Jau minėtame forume buvo diskutuota, kokių mokymo priemonių mokykloms reikia. Esant įvairiems mokymo metodams, kuriuos taiko mokytojai, įvairiai kalbinei aplinkai ir kitiems skirtumams, pripažinta, kad yra aktualu mokymo priemonės rengti atskiriems regionams, pritaikant jų poreikiams ir kad prie mokymo priemonės turinio formavimo prisidėtų patys įvairiuose kraštuose dirbantys mokytojai.

Taip pat mokytojai pažymėjo, kad plačiai naudoja edukacinius žaidimus (ypač dirbdami su ikimokyklinio amžiaus vaikais), įvairias kompaktines plokšteles. Aprūpindami mokyklas įvairiomis priemonėmis pirmiausiai tiriame poreikį.

Galime pasidžiaugti, kad 2007–2008 m. Departamentas, bendradarbiaudamas su kitomis institucijomis, pradėjo mokymo priemonių, skirtų užsienio lietuvių ugdymo įstaigoms, leidybą. Išleistas leidinys „Tėviškės

tūra, tautine atributika ir simbolika.

– Ne paslaptis, kad lituanistinių mokyklų mokytojai dirba „iš idėjos”. Ar žada Lietuvos Vyriausybė kada nors paremti užsienyje dirbančius mokytojus. Ar numatoma skaičiuoti pedagoginių darbo stažą užsienyje dirbantiems pedagogams?

– Labai džiaugiamės ir vertiname užsienio lietuvių švietimo įstaigose dirbančių mokytojų darbą. Manome, kad Lietuvos Vyriausybė teikia informacinę, metodinę, kvalifikacijos tobulinimo paramą, yra galimybė užsakyti ir gauti vadovėlius, pratybų sąsiuvinius ir kitas mokymo priemones iš Lietuvos.

Įvertinus mokytojų stažo pripažinimo aktualumą, daromi žingsniai ir šioje srityje. Sukurta darbo grupė, kurią sudaro suinteresuotų Lietuvos institucijų atstovai ir kurios vienas iš tikslų yra šio klausimo sprendimas.

– Kasmet užsienio lietuvių vaikams ir jaunimui Departamentas rengia ir finansuoja švietimo ir poilsio stovyklas, kuriose jie gilina lietuvių kalbos įgūdžius, artimiau susipažįsta su Lietuva. Ar daug vaikų atvažiuoja į šias stovyklas?

– Kaip jau minėjau, užsienio lietuvių vaikų ir jaunimo vasaros švieti-

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS
A † A
ANTANINA (ANTOSĖ) LUDWIG

*Nepareis, nesugrįš, nebebūsim kartu
Nors prisimenam Ją vis dažnai
Amžinybėj tylioj, Ji miega ramiai
Tik sapnuos kai kada mus aplanko.*

Jau praėjo dešimt metų, kai mus paliko. Jos gyvenimas nebuvo lengvas, dar vaikystėje paliko gimtąjį kraštą, Tėvelius, brolius. Keliavo, vargo, dirbo. Mums labai trūksta Tavęs ir esame dėkingi už gerumą, supratimą, Tavo rūpestį ir pagalbą mums.

Šv. Mišios bus aukojamos Lietuvoje. Maloniai prašome prisiminti maldoje.

Ilsėkis ramybėje miela Mama, močiute, promočiute, sese.

Artimieji
Baltimore, MD

mo ir kultūrinio bendradarbiavimo stovyklų organizavimas yra viena iš poskyrio funkcijų.

Tokių stovyklų tikslas – skatinti bendrą Lietuvos, lietuvių etninių žemių bei išėivijos jaunuomenės veiklą, pasaulio lietuvių vaikų bendradarbiavimą, puoselėti tautinę savimonę. Siekiama, kad ši stovykla vainikuotų visų metų lietuvių bendruomenių, lituanistinių mokyklų darbą.

Tai aktyvios kultūrinės-kūrybinės-švietėjiškos veiklos stovykla, kurioje vaikams suteikiama galimybė tobulinti lietuvių kalbos įgūdžius, nes jie ilsisi kartu su vaikais iš Lietuvos, susirasti draugų, su kuriais bendrauja žymiai ilgiau, nei trunka stovykla, susipažinti su lietuvių tautos tradicijomis, istorija, menu.

Vaikus ir jaunimą vykti į stovyklas atrenka kraštų bendruomenės, pasiūlydamos aktyviems, pažangiems, gabiems ir kūrybingiems lietuvių bendruomenių, lietuviškų švietimo įstaigų vaikams ir jaunimui dalyvauti stovyklų veikloje.

Kiekvienais metais stovyklose dalyvauja apie 100 vaikų ir jaunuolių. 2006 m. ilsėjosi 9 vaikai iš JAV, 2008 m. JAV pasiūlytos 8 vietos. Vaikus atsiunčia JAV LB.

– Pagyvenę keletą metų užsienyje, tėvai su vaikais grįžta į Lietuvą. Vaikams, lankiusiems lituanistines mokyklas užsienyje, sunku prisitaikyti. Lietuvoje yra mokyklų, kur tokie vaikai priimami, tačiau susidaro išpūdis, kad kiekviena mokykla dirba kas sau. Kas turėtų koordinuoti tokių mokyklų veiklą? Kur grįžę tėvai turėtų kreiptis, kad jiems nereiktų vaikštinėti „nuo Einošiaus pas Keipošių“?

– Lietuvoje jau sukurta sistema, kaip grįžęs vaikas galėtų lengviau įsiliesti į Lietuvos mokyklą, yra parengti atitinkami teisės dokumentai, kurie reguliuoja šį procesą. Klausimais, susijusiais su grįžusių vaikų mokymsi Lietuvos mokyklose, konsultuoja Švietimo ir mokslo ministerija, tokią informaciją suteikiame ir mes.

Tačiau, deja, puikiai suprantame, kad kyla daug prisitaikymo problemų ir kartais mokykla dėl įvairių priežasčių negali padėti jų įveikti.

Apie grįžusių vaikų galimybes mokyti Lietuvoje plačiau rašoma ir ŠMM, ir TMID internetiniuose puslapiuose.

– **Departamento duomenimis**

2007 m. buvo organizuotas konkursas ir pasirašyta išvykimo sutartis su mokytojais, kurie išvyko į užsienio valstybes dirbti lietuvių švietimo įstaigose. Papasakokite apie tokius konkursus.

– Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyta tvarka, Departamentas skelbia ir organizuoja šiuos konkursus, sudaro su mokytojais išvykimo sutartis, moka mokytojams atlyginimus už suteiktas paslaugas, analizuoja mokytojų atliktų darbų ataskaitas.

Reikalavimus konkursų organizavimui ir dalyvavimui juose apibrėžia atitinkami LR teisės aktai, kurių mes ir laikomės, juos organizuojant. Mokytojai daugiausiai dirba užsienio lietuvių bendrojo lavinimo įstaigose Lietuvos etninėse žemėse ir Rytų kraštuose (Baltarusijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Kaliningrado srityje, Latvijoje).

2007 m. išvykimo sutartis pasirašyta su dėstytoja, kuri išvyko dirbti į University of Illinois PLB Lituaniistikos katedrą.

– Mūsų spaudoje (o ir Lietuvoje) vis nerimsta aistros – ar TMID turi finansuoti JAV LB projektus, tarp jų ir lituanistinių mokyklų. Kokia jūsų nuomonė šiuo klausimu?

– Vienas iš pagrindinių Departamento uždavinių – palaikyti glaudžius ryšius su užsienio lietuvių bendruomenėmis, organizacijomis, švietimo įstaigomis, jas remti. Vykdyti šią funkciją, yra patvirtinta užsienio lietuvių bendruomenių rėmimo programa, kuri suteikia galimybę įvairiai padėti lietuvių bendruomenėms užsienyje.

Manome, kad parama, pažymint lietuviškas kalendorines, valstybines šventes, rengiant kitus lietuvišką dvasią puoselėjančius renginius, sukveičiančius didelį skaičių lietuvių, organizuojant kvalifikacijos tobulinimo renginius, dirbantiems lituanistinėse mokyklose pedagogams, paskaitininkų ir meno kolektyvų atvykimas, pagalba naujaisiomis mokymo priemonėmis yra tikslinga.

Tačiau manau, kad sprendimą priimti turi pati bendruomenė, gerai žinanti savo vidaus galimybes.

– Ačiū už pokalbį ir laukiame Jūsų atvykstant.

Kalbino
Laima Apanavičienė

Algirdo kapas – nauja atminties vieta

TOMAS BARANAUSKAS

Neseniai plačiai nuskambėjo žinia apie archeologo Vykinto Vaitkevičiaus atradimą. Tyrinėtoji pavyko patikslinti vietą, kurioje pagal pagoniškus papročius buvo iškilmingai sudegintas Algirdas. Paaiškėjo, kad ta vieta yra Širvintų rajono Jaučiūnų seniūnijoje, maždaug dabartinio Gudulinės kaimo ribose, o pačio Algirdo kapo reikėtų ieškoti gretimame Turlojiškių kaimo pilkapiuose, išsidėsčiusiuose miškelyje prie Variekos ežero.

Ką apie Algirdo laidotuves rašė Jonas Dluogošas?

Iki šiol apie Algirdo palaidojimo vietą buvo žinoma tik tiek, kiek užrašė XV a. lenkų kronikininkas Jonas Dluogošas, pasakodamas apie mirusiųjų deginimo paprotį Lietuvoje: „Nors Lietuvoje buvo daug girių ir miškų, tačiau lietuviai turėjo ir ypatingų miškų, o ten kai kurios sodybos, namai ir šeimos turėjo tam tikrus židinius, kuriuose buvo įprasta deginti mirusiųjų kūnus. O degindami pridėdavo prie palaidojimo, kas buvę jam gyvenant reikalingiausia, būtent žirgą, jautį, karvę, krėslą, ginklų, drabužių, diržą, grandinę, žiedą, ir kartu su kūnu, nors tai būtų buvę ir iš aukso ar sidabro, sudegindavo. Pagal tokį paprotį ir Gedimino sūnus Algirdas, Lietuvos Didysis kunigaikštis, Lenkijos karaliaus Vladislavo tėvas, kuris pagoniškoj klaidatikystėje likimo užkluptas žuvo Kukovaičio miške, netoli Maišiagalos pilies ir gyvenvietės, buvo sudegintas kartu su puikiausiu žirgu, uždengtu perlais ir brangakmeniais atasta gūnia, apvilktas aukso apvadais žėrinčiu purpuriniu drabužiu, paaukuotu sidabro diržu perjuostu apsiaustu.“

Nauji duomenys

V. Vaitkevičius surado dokumentų, leidžiančių patikslinti, kur buvo Jono Dluogošo minimas Kukovaičio miškas. 1560 m. dokumente Kukovaitis minimas kaip valstybinio Mešliukų kaimo užsienietis, kurį valdovas atidavė Vilniaus vyskupui Valerijonui Protasevičiui. Tai buvo 27 margų (apie 19 ha) miško ir prastos šienaujamos žemės plotas. Kukovaitis šaltiniuose minimas iki XVIII a. pabaigos. 1775 m. minimas Askierkai priklausantis Kukovaičio palivarkas (Folwark Kukaweytis), vėliau – Kukovaičio vienkiemis (zaścianek Kukowajtyś). Iki šių dienų išlikęs Mešliukų kaimas – pietinis Gudulinės kaimo, leidžia Kukovaičio vietovardį susieti su Gudulinės kaimo laukais.

Gudulinėje galėjo būti Algirdo sudeginimo, o šalia esančiame Turlojiškių pilkapyne – jo palaidojimo vieta. Lauke į šiaurę nuo Turlojiškių pilkapių atsitiktinai rasta XIV a. II pusės ar XV a. pradžios žalvarinė segė rodo, kad čia galėjo būti laidojama kaip tik Algirdo laikais.

Kodėl ne Šventaragio slėnyje?

Kodėl Algirdas nepalaidotas Vilniuje, Šventaragio slėnyje, kur, kaip sako Lietuvos metraščiai, buvo laidojami visi Lietuvos valdovai? 1377 m. vasario 6 d. kryžiuočiai pirmą kartą surengė rimtą Vilniaus puolimą ir su-

degino pusę miesto.

1377 m. gegužę, kai mirė Algirdas, Vilniuje dar tebevyko atstatymo darbai. Tai patvirtina naujaisi archeologiniai tyrinėjimai. Tyrinėjant Vilniaus žemutinės pilies teritorijoje išlikusius medinius grindinius, paaiškėjo, kad juos galima tiksliai datuoti, naudojant dendrochronologinį metodą – pagal medžių rieves (įvairiais metais užauga nevienodo storio medžių rievės, o tai leidžia sudaryti skalę, kuri parodytų, kuriais metais kuri rievė susiformavo – paskutinė rievė rodo medžio nukirtimo datą). Vienas iš grindinių datuotas itin tiksliai – kai kurie jam skirti medžiai buvo nukirsti vos prasidėjus 1377 m. augimo sezonui, tai yra gegužės mėnesį. Šio grindinio paklojimas, aišku, susijęs su platesniais statybos darbais Vilniuje, vykusiais panaikinant 1377 m. vasario mėnesio kryžiuočių antpuolio pasekmes. Matyt, ta aplinkybė, kad Vilnius tebebuvo neatstatytas, ir lėmė tai, kad Algirdo laidotuvės surengtos ne Šventaragio, o Kukovaičio šventvietėje.

Dar vienas Kukovaitis

Reikia pastebėti, kad XVI a. Lietuvos metraščiai žino ir kitą Kukovaičio vardu vadinamą šventą miškelį, kuris buvo prie Šventosios upės, netoli Deltuvos ir Ukmergės. Čia, ant vieno kalno, legendinis kunigaikštis Utenis pastatęs savo mirusiam tėvui Kukovaičiui medinį stabą. Stabui supuvus, žmonės garbinę ten išaugusį mišką ir vadinę jį Kukovaičio vardu.

Tarp abiejų Kukovaičio miškelių gali būti ryšys, juo labiau, kad abu siejami su kunigaikščių atminimo vietomis. V. Vaitkevičius mano, kad Kukovaitis (jo manymu – Kukaveitis) yra tam tikro šventviečių tipo pavadinimas, ir čia turime dvi panašias šventvietes. Tačiau neatmestina ir mintis, kad abu Kukovaičio miškėliai atsirado iš kažkada buvusio didesnio Kukovaičio miško, kuris skyrė Deltuvos (su centru Ukmergėje) ir Neries (su centru Kernavėje) žemes. XIV a. II pusėje šis spėjamas didysis Kukovaičio miškas greičiausiai nebeegzistavo.

Tad V. Vaitkevičiaus atradimas kelia naujus klausimus ir atveria kelius naujiems ieškojimams. Ypač intriguojanti perspektyva būtų Turlojiškių pilkapyne ir jo aplinkos archeologiniai tyrinėjimai – juk čia yra galimybė surasti paties Algirdo kapą!

Ar išsaugosime istorijos paveldą?

Gaila, kad bemaž tuo pačiu metu, kai buvo atrasta Algirdo palaidojimo vieta, Turlojiškių pilkapyne ėmė garsinti ir žemgrobių godumas – į Variekos ežero pakrantes nusitaikė Artūro Paulausko bendražygis Valerijus Tretjakovas, kuris 2002 m. įvairių apgavysčių dėka tapo visos 20 hektarų ploto giraitės apie Variekos ežerą savininku, o vėliau dalį jos (5,5 ha) pardavė A. Paulausko uošvei Aksenijai Stankevič.

Jeigu mes neišsaugosime ir neįprasminsime šio unikalios paveldo, kaltinti galėsime tik patys save. Juk nuo mūsų – visuomenės – balso taip pat gali ir turi priklausyti priimami sprendimai.

Straipsnis sutrumpintas.

Balsas.lt

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Visus mylinčius tautinius šokius ir muziką „Suktinis“** kviečia gegužės 31 d. 6:30 val. v. į Jaunimo centro didžiąją salę. Gros liaudiškos muzikos kapela „Sodžius“. Bilietus galite nusipirkti krautuvėlėje „Lietuvėlė“ ir kavinėje „Bravo“. Tel. pasiteiravimui: 630-677-2082 arba 630-544-0940.

◆ **Birželio 1 d. rengiama Ateitininkų šeimos šventė.** Kuopos kartu dalyvaus šv. Mišiose 9 val. r. Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijoje. 10:30 val. r. vyks iškilmingas posėdis, kuriame kuopos nariai duos įžodį, ir bus atsiveikinta su abiturientais. Visi kviečiami.

◆ **Š. m. birželio 1 d. Bočių menėje, PLC, Lemonte** po 11 val. r. šv. Mišių Palaimintojo J. Matulaičio misijoje įvyks susitikimas su Kauno Medicinos universiteto Tarptautinių ryšių ir studijų centro koordinatore Rūta Antanaitiene. Galėsite susipažinti su Kauno medicinos universiteto studijų programomis ir galimybėmis pradėti ar tęsti medicinos studijas Lietuvoje. Visi maloniai kviečiami. Ruošia JAV LB Krašto valdyba ir Jaunimo sąjunga.

◆ **Birželio 1 d., sekmadienį, 12 val. p.p.** Ateitininkų namų (12690 Archer Ave., Lemont, IL) vyks gegužinė. Bus muzika, valgis, draugai ir smagi nuotaika. Visi laukiami.

◆ **Birželio 1 d., sekmadienį, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidė-**

jimo parapijoje Brighton Park (2745 W. 44th St., Chicago) vyks atsiveikimas su Nerijumi Šmerausku, kuris išvyksta tarnystei į Lietuvą. 10 val. r. – šv. Mišios, 12 val. p.p. – vaišės ir pabendravimas parapijos salėje. Apie dalyvavimą prašome pranešti Evelinai Oželienei tel. 773-254-7553 arba Nerijui tel. 773-875-8847, el.paštu: nuostaba@gmail.com arba adresu: 2345 W. 56th St., Chicago IL 60636.

◆ **Birželio 2–6 dienomis nuo 10 val. r. iki 3 val. p.p.** Daley Plaza vyks susigiminiavusių miestų festivalis. Birželio 5 d. paskirta Birmingham (Anglija) miestui. Birželio 6 d. vyks vėliavų paradas. Daugiau informacijos tel.: 312-744-2172 arba tinklalapyje: www.chicagosistercities.com

◆ **Birželio 8 d., sekmadienį, JAV LB Cicero apylinkės valdyba** ruošia Gedulo ir Vilties – Tragiškojo birželio dienų minėjimą. 9 val. r. šv. Mišios Šv. Antano parapijos bažnyčioje. Po Mišių parapijos salėje kalbės Justinas Riškus, dalyvavęs ekspedicijoje „Misija Sibiras“. Ekspedicijos tikslas buvo aplankyti lietuvių tremties vietas Sibire, sutvarkyti apleistus, nykstančius tremtinių kapus. Maloniai kviečiame visus atvykti.

◆ **Rašytojo Aloyzo Barono prisiminimas** ir jo monografijos sutiktuvės įvyks birželio 22 dieną. Šv. Antano parapijos salėje po 9 val. r. lietuviškų Šv. Mišių. Ciceriečiai kviečia visus atvykti į šį renginį.

Socialinių reikalų skyrius Lemonte skelbia birželio mėn. rodomų (PLC) lietuviškų dokumentinių filmų sąrašą:

- Birželio 4 d. – „Vištytis“ (2 dalys)
- Birželio 11 d. – „Laukuva“ (1-a dalis)
- Birželio 18 d. – „Laukuva“ (2-a dalis)
- Birželio 25 d. – „Paberžė“ (1-a dalis).

Maloniai kviečiame.

Žvilgsnis į XIII Lietuvių tautinių šokių šventę rengiamas šeštadienį, birželio 14 d., 6:30 val. v. Pasaulio lietuvių centro Jaunimo rūmų salėje. Šioje „mini šventėje“ kartu sutiko pašokti Čikagos „Grandies“ ansamblis, Čikagos „Lėtūnas“, Lemonto „Spindulus“ ir Madison, WI „Žaibas“. Bilietai į birželio 14 d. vakarą bus platinami prie durų ir Pal. Jurgio Matulaičio misijoje prieš ir po šv. Mišių. Kviečiame lietuvių tautinių šokių mėgėjus ir rėmėjus! Savo dalyvavimu programoje paremsite grupes, kurios su dideliu entuziazmu ir pasišventimu ruošiasi dalyvauti pirmą kartą California vyksiančioje šokių šventėje.

Nuotraukoje: tautinių šokių grupės „Žaibas“ (Madison, WI) šokėjai po koncerto Jaunimo centre, Čikagoje. Ramunės Kubiliūtės nuotr.

Penktadienį, gegužės 23 d., Lietuvių dailės muziejuje, PLC vyko „Mažosios studijos“ bendradarbės Jūratės Kuodytės parengtos knygos „Esame vieni dėl kitų. Pokalbiai su Antanu Saulaičiu“ sutiktuvės. Muzikinę programą atliko jaunieji muzikantai. Nuotraukoje: griežia Zigmas ir Mantas Kisieliai. Jono Kuprio nuotr.

Ateitininkų sendraugių savaitė Kennebunkport, ME

Ateitininkų Sendraugių poilsio ir studijų savaitė rytiniame Amerikos pakrastyje, šių 2008 metų vasarą įvyks rugpjūčio 2–9 dienomis, Kennebunkport, Maine, Tėvų pranciškonų sodyboje (Franciscan Guest House, 28 Beach Ave., Kennebunk, Maine 04043). Registracija (užsisakant kambarį): paštu: PO Box 980, Kennebunkport, ME 04046; telefonu 207-967-4865; el. paštu: franciscanguesthouse@yahoo.com

Tradicinį stovyklos atidarymo koncertą rugpjūčio 2 d. atliks pianistė dr. Frances Covalesky (Kavaliauskaitė). Stovyklos užbaigimo koncertą, rugpjūčio 8-tą dieną išpildys operos solistė Danutė Grauslytė-Mileikienė.

Vyks įvairios vakarinės programos – apie jas bus pranešta vėliau.

Kviečiame nedelsiant užsisakyti kambarius Ateitininkų sendraugių savaitėi, nes kambarių skaičius yra ribotas. Taip pat paminėkite, kad atvykstate dalyvauti Ateitininkų sendraugių savaitėje.

Šių metų Ateitininkų sendraugių stovyklos org. komitetas: Eligijus Suziedelis, Aldona Rygelė, Laima Lileikienė, Regina Stankaitytė ir Alfonsas Dzikas. Smulkesnę informaciją galima gauti: dzikas@comcast.net

„Draugo“ knygynėlyje

„Lituanus“

Pasirodė žurnalo „Lituanus“ antrasis (vasaros) numeris. Žurnalas leidžiamas anglų kalba.

Julija Šukys straipsnyje „Ona Šimaitė and The Vilnius Ghetto: An Unwritten Memoir“ rašo apie Vilniaus universiteto bibliotekininę, publicistę, žydų gelbėtoją Oną Šimaitę. 1944 m. gestapo areštuota už žydaitės slėpimą Ona Šimaitė, išlaiskusi bausius kankinimus Praviškių kalėjime, išgyvenusi siaubingą Dachau koncentracijos stovyklą, 1944 m. buvo išlaisvinta. Apsigyvenusi Paryžiuje, ji iki pat mirties palaikė glaudžius ryšius su Vilniaus universitetu, su žymiais Lietuvos žmonėmis.

Mėgstantys Juditos Vaičiūnaitės poeziją su įdomumu perskaitys Živilės Gimbutaitės straipsnį „Judita Vaičiūnaitės Perceptions of Lithuanian Folklore: Tales and Myths“, kuriame autorė ieško lietuvių etnokultūros elementų „miesto poete“ vadintos rašytojos kūrinuose.

Meno istorikas Viktoras Liutkus šį kartą rašo apie dailininką, pedagogą Vytautą Kairiūkštį (1980 11 14 Seiniai – 1961 6 13 Vilniuje).

Prof. Vilius Rudra Dundzila – apie 1565–1617 metų reformas Lietuvoje ir apie du didžiausius to meto reformatorius – Mikalojų Radvilą

LITUANUS

THE LITHUANIAN QUARTERLY VOLUME 54:2 (2008)

ONA ŠIMAITĖ AND THE VILNIUS GHETTO: AN UNWRITTEN MEMOIR

JUDITA VAIČIŪNAITĖ'S PERCEPTIONS OF LITHUANIAN FOLKLORE: TALES AND MYTHS

LITHUANIAN ART AND THE AVANT-GARDE OF THE 1920s

THE RADICAL REFORMATION IN LITHUANIA: THE MINOR REFORMED CHURCH

BOOK REVIEWS

Juodajį (1515–1565) ir Jan Kiszka (1552–1592).

Be šių straipsnių leidinyje pristatomos ir naujos knygos.

Leidinių galite nusipirkti „Draugo“ knygynėlyje. Kaina – 5 dol. Jį galima įsigyti paštu, pridėdant 9,25 proc. mokesčių, užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina – 3 dol. Persiunčiant daugiau leidinių – už kiekvieną papildomą albumą – 2.5 dol. mokesčiai.

Paruošė L. A.

„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500